

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre 7 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre 8 korona.
Egy hónapra 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, november 14.

Elfoglaltuk Candestit.

— Sikereink az oláh fronton. —
Berlin, november 13. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcér:

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala:

Az Ancre és a Somme között időnként erős tüzérségi harc. Tüzérségünk szétszórta az ellenséges gyalogságot Verencourtól délre állásaink előterében és megakadályozta Eaucourt L'Abbaetól nyugatra az angol árkokban gyülekezésüket. Sailly-Saillisel keleti részét tartjuk. A falu mindkét oldalán a franciák délután nagy erővel támadtak. Visszavertük őket.

A német trónörökös arcvonala:

Felső Elzászban, Dollertől északra tüzérségi előkészítés után bekövetkezett francia előretörés teljesen meghiúsult.

Keleti harcér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadcsoporthja:

A tenger és a Kárpátok között nincs lényegesebb esemény.

Károly főherceg vezérezredes arcvonala:

Gyergyó-hegységben német és osztrák-magyar zászlóaljak elfoglalták Bitca-Arzurikort. Ott, továbbá Belbortól keletre emelkedő magaslatokon és a Putna keleti partján az oroszok többszörös támadással hiába kísérleteztek, hogy elvitassák tőlünk a kiküzdött területnyerésért. Az ojtózi-szoros mindkét oldalán emelkedő hegyeken is visszavertük az ellenség előretöréseit. Campolungtól északnyugatra csapataink elfoglalták Candestit. A Vöröstorony-szorostól és a szurduki műttől délkeletre, valamint Orsovától északra a románok erős ellentámadásai semmi eredménnyel sem jártak. Véres veszteségek mellett foglyokban ismét több mint ezer embert veszítettek.

Balkán harcér:

Mackensen vezértábornagy hadcsoporthja:

Észak-Dobrudzsában a Duna mentén állásunk balszárnya ellen tapogatózva előrenyomuló ellenséges osztagokat visszavertünk. A Duna balpartjáról eredménytelenül lötték Csernavodát.

A magyar király.

A nyírott zöld fák poétikus, patinás kis birodalmában, az osztrák Versaillesben — Schönbrunnban — él az az erős aggastyán, akinek kék szeméből a jósággal párosult bölcsesség sugárzik elő s aki két birodalom sok milliónyi népe fölött a gondviselő apa éberségével őrködik már évtizedek óta. A gloriét felséges fénykioszoruitól övezett ősz fej felé, vágyódó szeretettel és féltő aggodalommal fordul a magyar nép. A régi királyhűség gyémántja most nemesebb tűzzel piroslik, mint valaha, most talán még forróbb és erőteljesebb ez az érzelm, mint akkor volt, amikor ama történelmi napon „életünket és vérünket” ajánlottuk fel a habsburgi királynőért. Soha ilyen nagy áldozatokat nem hozott nép uralkodójáért, mint most mi és szívben, érzésben, gondolatban soha nem volt annyira egy a nemzet királyával, mint a magyar a schönbrunni aggastyánnal, akinek hajnaltól estig minden percét az alattvalóinak sorsáról való gondoskodás köti le.

Nem frázis, hogy „a legelső magyar ember” egyúttal a legmunkásabb magyar is, aki nyolcvanhat esztendőskora ellenére még mindig csaknem tíz órát tölt naponta íróasztala mellett. Abban a korban, amikor a legegyszerűbb állami tisztviselő is nyugalmat élvez már, Ferenc József szinte pihe-nés nélkül intézi két ország nehéz ügyeit.

Nem ringatódzunk hamis mámoru illúziókban, amikor megállapítjuk, hogy a király szívéhez talán soha se állottunk mi magyarok olyan közel, mint a mai sorsdöntő órákban, amikor a vérünkkel harmadik éve áldozunk szent hűségünk oltárán. A világ minden sarkára jut a magyar katonából, a drága honvédből, akinek szilaj bátorsága és önfeláldozó hősiessége példaképpen áll minden népek hadserege előtt. A tündöklő harci sikerek napot is elhomályosító fénye, amely a magyar név köré fonódik, a trón magasságáig ér és felfrissíti a régi dicsőségek legendás emlékeit, hogy megerősítse a „bizalmat az ősi arényben”. Tudja, látja, érzi minden magyar, mit várhat királyától és most, amikor a betegség veszélye elszűnt glóriás feje fölött, újból egészségeért könyörgünk. A nemzet nagy áldozataitól tőle várja és tőle fogja megkapni azt a régen óhajtott jutalmat, amely most már semmiképpen el nem maradhat.

Macedóniai hadszíntér:

A monasztiri sikágon erős tüzérségi tűz. Az ellenségnek Lazec és Kenali mellett, valamint a csernamenti Brodtól északkeletre indított veszteségteljes támadásaival szemben a német-bolgár állásokat egytől-egyig megtartottuk. Ludendorff, első főszállásmester. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Offenzívánk Oláhországban.

Budapest, november 13. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcér:

Károly főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

Orsova területén és a szurduki műt mentén és a Vöröstorony szorostól délkeletre hasztalanul rontott neki az ellenség csapatainknak. Campolungtól északnyugatra az osztrák-magyar és német osztagok kivetették a románokat szivósan védelmeszt Candesti helységeiből. Sósmezőtől kétoldalt több román támadást visszavertünk. A Tölgyes szakaszon osztrák-magyar és német csapatok rohammal elfoglalták a Hollótól északra fekvő Bitats-Arzurilor hegyet. Az oroszok Tölgyestől délkeletre és Bekbornál nagy erőket vetettek oszlopaink ellen. Támadásaik összecsomlottak.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregének arcvonala:

Különösebb esemény nem volt.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

Semmi jelentős esemény. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Tengeri események:

November 12-ről 13-ra virradó éjszaka tengerészeti repülőgépeink bombákat dobtak a ponte-lagoscuroi gyártelepekre, a ravennai vasuti telepekre. A hatás pusztító volt. Az előbbi helyen telitalálatokat értek el. Két cukorkinomitóban, kénfinomitóban, a vilamos müben, a vasuti hidon több tüzvész figyelt meg. Ravennában telibe találtak az állomási épületet. Az összes repülőgépek sértetlenül tértek vissza. Hajóhadparancsnokság.

A hadnagy ur önként ment a frontra.

(Egy aradi szerelmi regény vége.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Háborus szerelmi tragikomédia foglalkoztatja most az aradi katonatiszti köröket. A szereplő személyek: egy aradi fiatal leány és egy ifjú hadnagy, akit azóta valamelyik véres harctér felé röpít a katonavonat.

A szóban lévő hadnagy hónapokon keresztül élénken tette a szépet a fiatal leánykának, akinek már-már házasságot is ígért, ezt azonban megbánta, mert megtudta, hogy ideálja több szerelmi epizódnak volt hol vidám, hol bánatos hősnője. Egészen természetes, hogy ezek után szabadulni igyekezett az ismeretiségtől, ez azonban nem ment olyan könnyen, mint hitte volna, mert a leányka mélyen megszerette őt és mint mondani szokták, nem engedte kibujni rózsás körmei közül. A fiatal hadnagy végre merész elhatározásra jutott. Legutóbb tudvalevőleg marschszázad indult Aradról. Az indulás előtt való napon a hadnagy a következő szavakkal jelentkezett ezredesénél:

— Ezredes ur arra kérem, kegyeskedjék engem beosztani a holnap induló marschba.

— Mi történt veled fiam? — kérdezte az ezredes.

— Egészséges vagyok, mondta a fiú és az a véleményem, hogy most minden egészséges fiatal katonának a harctéren van a helye.

Az ezredes megdöcölte a snájdig hadnagyot és intézkedett, hogy felvegyék a menet-századba, helyette pedig vegyenek ki egy olyan zászlóst, aki kevésbé érzi magát egészségesnek. A kis hadnagy a boldogságtól sugárzó arccal vonult ki a századdal a vasuti állomásra. Természetesen kiment velük az ezredes vezetésével az egész tisztikar. Már csaknem az egész századot bevaggonirozták, amikor a perronon sétálgató ezredeshez odafutott egy izgatott, alacsony termetű, fiatal hölgy.

— Legyen kegyes ezredes ur egy pillanatra meghallgatni, — szölt lihegő izgalommal a nőske.

Az ezredes lovagias előékenységgel állott rendelkezésére az idegen hölgynek, aki az izgatottságtól remegő hangon, szakadozottan a következőket adta elő:

— Kérem szépen, sziveskedjék kivenni a marschból X. Y. hadnagyot, az én férjemet.

— De hiszen — mondta csodálkozó hangon az ezredes, — ő önként jelentkezett.

— Igen, felelte a hölgy, mert egy kis családi perpatvar támadt közöttünk és elkeseredésben a harctérre kíváncsoztam. Most már azonban megbánta elhamarkodottságát és megbízott engem azzal, hogy az ezredes úrnál járjak közbe a marschból való kivétele érdekében.

Az ezredes látható csodálkozással fogadta a hirtelen udvariasan bár, de határozottan értesére adta a kicsi nőnek, hogy az utolsó percben senkit sem lehet kivenni a menet-századból. Amikor a könnyező hölgy eltávozott a perrontól, az ezredes magához hívatta a hadnagyot és a következő dorgálásokban részesítette:

— Igazán furcsa dolog, hogy a hadnagy ur előbb önként jelentkezik, azután pedig a feleségét küldi hozzám, hogy vegyem ki a mar chból; ilyen határozatlanságot nem vártam volna egy osztrák-magyar tisztától.

— Bocsánatot kérek, válaszolta a hadnagy, de először is én nőfeln ember vagyok, má-

sodszor pedig senkit sem bíztam meg, hogy az ezredes úrnál járjon közbe. Az a hölgy, nem tagadom, az ideáлом volt valamikor, azonban épen azért kíváncsoztam a harctérre, mert nem akarom látni egykori ideáloamat.

Félóra múlva a vonat elindult a menet-századdal és az ezredes barátságosan intett a mosolygósan bucsuzó fiatal hadnagy felé, aki talán az életével váltotta meg — a boldogtalanságát.

Megdrágult a szindarab is. (Szinházi ügynökségek dízietei. — A vidéki igazgatók védekezése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Akik, ugyiszovalán egyetlen szórakozásunk, a színház dolgai iránt érdeklődnek, talán nem is tudják, hogy amíg egy kedvenc írójuk szép darabját a színpadon, meglevenedni látják, mennyi baj, gond, fáradság kergette egymást a darab körül. Nem a színrehozatal gondját s a rendező fáradságát értjük: ezek bizonyosan szintén súlyos feladatok terhei, hanem azokat a gondokat ismeretjük itt, amelyek egy darab megszerzése nyomán támadnak s a színházak pénztárainak okoznak megerőltető terheket.

A szindarabok eladása körül valóságos „árdrágítási műveletnek” lehetünk ujabban szemtanúi. Nem akartuk azt mondani, hogy ezek az ügyletek hasonlítanak az uzsorához, de valami ilyesféle tolokodik a tollunk alá, midőn látjuk, hogy a színházi ügynökségek milyen horribilis árakat szabnak — árujukért.

A vidéki szinigazgatók a napokban Budapesten gyűlést tartottak, amelyen alaposan megvitatták a védekezés módját és lehetőségeit. De lehet-e egyáltalán védekezni?

A dolog ugyanis a következőképen áll:

Eddig az volt a szokás, hogy egy vidéki szinigazgató megvett egy szindarabot — egy fix összegért. Ma ez lehetetlen. Ha a színházi ügynöknek van egy olyan szindarabja, mely szenzációs sikert aratott, s a melynek előadását a közönség várja és megkívánja, akkor csak úgy adja el a szinigazgatónak, ha megvesz még legalább két bukott, vagy kisebb sikerű darabot is!

Egy operettet azelőtt egy bizonyos összegért meg lehetett venni, most semmi pénzért — csak percentekért. S úgy véljük ez a legveszedelmesebb jogtalanság. Mert a percenten kívül van még — anyagdij is. Mi ez az anyagdij? Maga a darab. Igen ám, csak hogy ha az anyagot meg is vette az igazgató: nem adhatja elő mindaddig, míg szerződésileg ki nem köti, hogy minden előadás bruttó bevételének 8 százaléka az ügynöké!

Van egy osztrák Eirich nevű színházi ügynök, aki például nem ad el sikert ért darabot másképen, csak ha a színházigazgató régi-régi darabok előadási jogát is megvásárolja tőle. Megtörtént például, hogy egy magyar szinigazgató Hermann Sudermann egy darabjával meg kellett, hogy vegye Offenbachnak egyik darabját is. Miért? Mi jogon? Csak azért, mert Offenbach e darabja elhunyt harminc éves és a szerzői jog nem védte.

Meg kell azonban mondanunk az ügynökök eljárásának bírálatánál azt is, hogy immár oly sokan vannak, hogy a becsületes üzletét szinte lehetetlenné teszi közöttük — a konkurencia. Egy sikerült darabért oly nagy árfelhajtást csinálnak egymás között, hogy csak ilyen módon tudnak aztán boldogulni, illetőleg jó üzleteket csinálni.

Volna ugyan egy szolid magyar ügynökség, de ez a mai viszonyok mellett stagnálni kénytelen.

Ez az Országos Színészegyesület ügynöksége. Ezt valamikor a színészek, szinigazgatók javára fundálták s az állam is hozzájárult a létesítéséhez 40.000 koronával. Megszabták azonban, hogy egy operett után esténként a 60 koronánál, drámai darab után pedig 40 koronánál többet nem számíthat. Ez pedig a mai viszonyok között oly kevés, hogy ezt az ügynökséget minden konkurenciával szemben tehetetlenné teszi.

Ennek illusztrálására csak néhány számadatot fogunk felsorolni.

A Magnás Miskának az anyagdija 400 korona volt s esténként a bruttó bevétel 8 százalékat kellett az aradi színháznak fizetni. Ez a 8 százalék körülbelül 130—140 koronát jelent.

Molnár Ferenc „Farsang”-ja még drágább. Ennél a darabnál csak az anyagdij esténként 180 korona. Ehez jön a 8 százalék, az a bizonyos 130 korona, így a Farsangért esténként több mint 300 koronát kell fizetni az aradi színháznak.

A Csárdás hercegnő anyagdija 450 korona és a 8 százalék.

Ha most már mindezekhez hozzávesszük a színház napi költségeit, a megdrágult viszonyok enormális kiadásait, bizvást állíthatjuk, hogy nagyon jól kell pártolnia a közönségnek a színházat, hogy a színészek megélhetését biztosítsa.

Angliában szétverik a békegyűlést.

— Távirati tudósítás. —

Az angolországi Cardiffban politikai gyűlést tartottak, amelyen Wiston, a dél-walesi bányamunkások szövetségének elnöke vezette a tanácskozást. A béke ellenségeinek mintegy tízezer főnyi tömege Trupper munkásvezető és Steanton képviselő biztatására, a rendőrség védelme ellenére körülvette a gyűlés helyét és a tömeg egy része behatolt a terembe. Ramsay Macdonald képviselő visszavonult, de Wiston és Thomas képviselők ottmaradtak, hogy a benyomuló emberekkel vitába szálljanak. A szónokokat azonban a tömeg túlfutálta. Thomast leszorították az emelvényről és kidobták a teremből.

A békegyűlés, amelyet Ramsay Macdonald és Morell, a rendezett Cardiffban és amelyet a csöcsélék szétver., közbeszéd tárgya Londonban. A sajtó minden hasonló gyűlés ellen tiltakozását jelenti ki és különösen a Daily Express követeli olvasóitól, hogy rögtön hozák tudomására, ha valahol békegyűlés készül, hogy megakadályozhassák a gyűlést. Mindegy, ha felfogadott emberekkel betöretik a gyűléstermek ablakát, mindegy, ha bármilyen eszközökhoz fordulnak is, de a békegyűléseket lehetetlenné kell tenni.

A higgadtabb lapok tiltakoznak a csöcsélék ilyen módon való garázdálkodása ellen, de szintén elítélik a békegyűléseket. Angliában nyilvános gyűléseket szabad ég alatt csak katonai engedéllyel szabad tartani és azzal a feltétellel, hogy békéről nem beszélnek. Rendőri büntetés sújtja azokat a nyomdákat is, a melyek békét sürgető nyomtatványokat készítenek és azokat az embereket, akik ezeket a nyomtatványokat továbbítják és terjesztik.

Londoni kormánykörökben úgy hírlik, hogy az irek kérésére Maxwell tábornokot felmentik az irországi csapatok főparancsnokságától. Ennek elejében azonban Redmond irországi pártvezér ígéretet tett, hogy folytatni fogják az irek toborzását.

Támadó harcaink oláh földön.

(Javunkra dőlnek el az ütközetek.)

— Távirati tudósítás. —

A sajtóhadiszállásról jelentik: Az oláh csapatok heves ellentámadással és kétségbeesett ellenállással igyekeznek a szövetséges csapatok offenzív vállalkozásait leküzdeni. Tegnap igen heves harcok dúltak a szokatlanul hosszú arcvonalon. Az egész fronton, ahol csapatainkkal szemben az oláhok állnak, kiújult a harc, amely mindenütt a javunkra dől el. Az arcvonal déli részén Falkenhayn szövetséges csapatai voltak a támadók. Kövess és Arzhangeregeinek frontján az ellenség igyekezett előre törni, hogy a délen kivitt térférfésünket ellensúlyozza. Az oláhok mindkét arcvonalon teljes kudarcot szenvedtek. Orsovánál és a Szurdok-szorostól délre tért nyertünk, az Olt völgyében újabb, rendkívül erősen kiépített ellenséges állások elfoglalásával értékesítettük legutóbbi győzelmeinket és oly ellenséges állások birtokába jutottunk, amelyekben az oláhok ágyukat építettek be, hogy meggátolják előretöréseinket. Hétfőn ágyut zsákmányul ejtettünk. Az ellenséges támadások különösen az Ojtozi szorostól északra, közvetlenül a határon, öltöttek rendkívül elkeseredett jelleget. *Hatszor támadtak az oláh oszlopok, de mindannyiszor visszavetettük őket.* Az Erdős Kárpátokban a harc egyre fokozódó hevességgel tart. Az ottani küzdelem a legszebb reményekre jogosít.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Oláh hivatalos jelentés november 12-éről: A Trotus-völgyben csapataink megtámadták az Alunis, valamint Preotesele hegyet és mindkettőt megszállták. Az Uz-völgyben tüzéségünk egy gyárat összelőtt. Az ellenség Slanic és Ojtuz között lévő Czerniczadomb irányában nyolc támadást kísérelt meg, de valamennyit visszavertünk és támadásba léptünk át. A Lutzel és Fatánkarta dombokat megszálltuk. A Buzeu-völgyben a jobb parton délután 6 órakor indult ellenséges támadást este 8 órára visszavertük. Tablabutuinál, Bratoceanál és Predelutnál járőr harcok voltak. A Prahova-völgyben az ellenség tüzésége Laresci-Candest ellen intézett támadásokat. A harc folyik. Az Olt-völgyében a balparton tovább nyomulunk előre, a jobb parton az ellenség hevesen támad. A Jiu-völgyében az ellenség heves támadása arra kényszerítette csapatainkat, hogy déli irányban némileg visszavonuljanak. Orsova körül heves harcok. Déli harcvonal: A Dunamentén elvértve ágyulóvések. Dobrudzsában az Imám Cizmetaranzul vonalig nyomultunk előre. 100 foglyot ejtettünk.

A Frankf. Ztg.-nak a Falkenhayn-hadseregnek levő tudósítója írja: Oroszországnak ez év január óta Besszarábiában nagyobb csapata volt. A cár Rémiben és Odesszában többször felkereste a csapattáborokat. Ezzel a látogatással a oláh nyilvánosságot figyelemre akarták tenni a csapattöszvevónásra. Mindig azt mondták, hogy Oroszország besszarábiai csapatai készek a Romániába való betörésre ha Románia nem áll önként Oroszország mellé. Juniusban az orosz támadás kezdetén kiűrtették a besszarábiai csapattáborokat. Augusztus elején ismét körülbelül 100.000 ember volt ott együtt. Nagy-szben törzscsapatok voltak, a melyek főként

Reni mellett voltak összevonva. Ez a hadsereg a melyet a konzervatív román politikusok blöff-hadseregnek neveztek, arra volt rendelve, hogy Romániának a háborúba való beavatkozása esetén betörjön Dobrudzsába. A oláh hadvezetőség nem mulasztotta el a román nyilvánosságot figyelmeztetni, hogy Dél-Besszarábiában erős orosz csapatokat vontak össze. Romániában azonban senki sem tudta, hogy valójában mekkorák ezek a csapatok. Ezt a oláh hadvezetőség el tudta leplezni mindentől intézkedéssel, mint a besszarábiai oláh határforgalom elzárásával, a postaforgalom korlátozásával, oláh alattvalók át lépésének, megtiltásával és rendkívül éles ellenkémkedéssel. Ennek meg volt a maga oka. Azt akarták, hogy Romániában sokkal nagyobbak higgyék a Besszarábiában összevont csapatok számát, mint a minő a valóságban volt. Így például Romániában augusztusban általában az volt a nézet, hogy Rén és Odessza körül 300.000 főnyi orosz csapatot vontak össze, holott a valóságban ebben a hadseregben nem volt több katona 50—60.000-nél. Oroszország megígérte, hogy az egész besszarábiai hadsereget, azaz az állítólagos 300.000 katonát Bulgária, illetőleg Konstantinápoly ellen indítja. Románia erre számítva nem nagy figyelmet fordított Dobrudzsára. Oroszország ellenben, a mely azt hitte, hogy Románia minden tekintetben az operációs terv szerint fog cselekedni, abban a véleményben volt, hogy Románia dobudzsai hadserege tartani tudja majd magát és ezért huszonötezer embernél többet nem küldött Dobrudzsába. A bolgár harctérre talán több orosz csapat ment volna sőt Oroszország talán eredeti ígértenek megfelelően cselekedett volna, ha a galíciai és a bukovinai orosz támadás oly végzetes nem lett volna Oroszországra és hasztalanul annyi emberanyagot nem kívánt volna.

Az orosz lapok nagy reményeket fűztek Sacharov dobudzsai offenzívájához és méltó ellenfelének találták Mackensent. A lapok ismét nagyfontosságot tulajdonítanak a dobudzsai harctérnek és diadalmasan emlegetik, hogy az oláh király és az oláh vezérkar ellenzése ellenére is megtörtént a fővezérlésben a változás. Most már bizalommal várhatják a dobudzsai frontról érkező híreket, sőt állítólag a cár rövidesen meg fogja látogatni a dobudzsai harctérre. (Sacharov azonban, tudvalevőleg időközben lemondott a dobudzsai hadsereg főparancsnokságáról és otthagyta az oláhokat, mint a hogy Szent Pál tette.)

Szófia. A bolgár vezérkar jelentése november 13-ól: Macedon-front: A Bitolia-Ierina-i vasutól keletre tüzéségi tüzelés. Az Ostrec—kenali szakasz ellen gyenge ellenséges különítmény nyomult előre, de tüzelésünkkel megállítottuk. A Cserna hajlásánál heves ellenséges támadást a bolgár-német csapatok visszavetettek. Mogilevica-arcvonalon Vardartól keletre, szokásos tüzéségi tüzelés. Vardartól nyugatra nyugalom. A Belasica-hegyénél, a Struma-arcvonalon össze csapások járőr különítmények között. Gyenge tüzéségi tevékenység. Ellenséges repülő támadásának kivédésénél egy gépet az ellenséges vonal mögött lelőttünk. Az Egei-tenger partján nyugalom. Román front: A Duna mentén gyenge tüzéségi tüzelés. A dobudzsai arcvonalon az ellenség két támadást intézett jelentékeny erővel ál-

lásaink szélső balszárnya ellen, de mindkét alkalommal visszavertük. Csernavoda városát eredménytelenül bombázták a Duna balpartjáról. A Fekete-tenger partján nyugalom.

IRODALOM ES MŰVESZET.

• Színházi műsor:

Kedden: Három a kis lány, operett A. bérlet.

Szerdán: Kis király, operett B. bérlet.

Csütörtökön: Névtelen asszony, színmű C. bérlet.

Pénteken: Bernát bácsi, családi kép, bemutató előadás A. bérlet.

Szombaton délután fél négy órakor, fél helyekkel ifjuságt előadás: *Nani,* énekes játék.

Este nyolc órakor rendes helyekkel: *Bernát bácsi,* második B. bérlet.

* **A színház hírei.** A *Kis király* kitűnő operettet holnap ismétli meg a társulat. — A *Névtelen asszony*, szenzációs színmű csütörtökön kerül ismét előadásra. — *Bernát bácsi*, családi kép három felvonásban lesz a legközelebbi ujdonság, a melynek bemutató előadása pénteken, 17-én lesz.

* **Az Uránia téli évadja.** A Kaméliás hölgy és a János vitéz hatalmas sikere után a színház gyors egymásutánban a szenzációk egész sorozatát mutatja be. A budapesti és vidéki nagy színházak szinte irigykedve szemlélik ezt a nagy izléssel és pazar bőkezűséggel beállított játérendet. Minőség dolgában nemcsak egyenrangú a pesti színházakkal, hanem azokat sokszorosan felül is mulja. Így a legközelebbi időben Eötvös József bárónak egy igazi remekét, a *Karhausit* mutatja be, még pedig Budapesttel egy időben, ezenfelül folytatja a magyar klasszikusok sorozatát Amire megvénülünk Jókai képpel, Reviczky Gyula csodás költeményével: „A világ csak hangulat”-tal. Majd *Monna Vanna*, *Bródy Sándor*. Az ezüst kecske, *Molnár Ferenc*: A farkas és az első Medgyasszay-függő: A fekete szivárvány kerülnek sorra. A sorozatot folytatja a *Homunculus*, *Franceska Bertini*, *Hanny Weisse*, *Erna Morena*, *Helja Moja*, *Asta Nilsen*, *Lotte Neumann*, *Dorrit Weixler*, *Miria Carmi*, *Mia May* és *Leontine Kühnberg* sorozatokat.

* **Molnár Ferenc vigjátéka az Apolló-sz.** (A Doktor ur.) A kiváló és illusztris magyar-nak neve ma különösen aktuális. Legújabb darabja szenzációs sikert aratott, öt magát pedig csak a napokban vette körül a dícsőség babérrájával Bécs város arisztokráciája. Molnár Ferenc ragyogó karrierjének kiinduló állomása volt a „Doktor ur”. Legelső nagyszabású színpadi munkája volt és ezzel mindjárt, ha nem is híressé, de föltétlenül népszerűvé tette a nevet. Pezsdülő írói véna, csupa ötlet, kedély, pompás fordulat jellemzi ezt a darabot, a mely annak idején a Vigszínház kassza-darabja volt és hónapokig játszották mindennap zsúfolt házak előtt. Molnár Ferenc szenzációs, egészen egyéni, szarkasztikus humora urálja ezt a színjátékot, amely helyzetnél fogva különösen alkalmasnak bizonyult arra, hogy mozi-darabot csináljanak belőle. A Doktor ur a filmen talán még jobban bevált. Rátkai Márton, Labass Juci, Fényes Annuska — és kit első helyen kell említeni — Gyárfás Dezső, a fővárosi színészek elitjei, akik csodás és végtelenül mulatságos dolgokat hoznak ki művészetükkkel. Az Apolló-színház megszerezte a népszerű magyar filmet, melynek ma volt óriási siker mellett a bemutatója. A kiváló darab még kedden és szerdán kerül vetítésre.

* **A fekete huszár** a jelenkor legesodásabb háborús slágere, Harry Piel viel világhírű műve legközelebb az *Erzsébet-mozgósínházban* kerül bemutatásra.

Menekültek figyelmébe. Varjassy Lajos polgármester az erdélyrészi m. kir. kormánybiztos átirata folytán a közönség tájékoztatásul közli, hogy az erdélyi hadszíntéren vasárton ezidőszertől csak Szászrégenig, Székelyudvarhelyig, Köhalmig és Nagyszebenig lehet utazni.

Százharminc gépfegyver állította meg az olaszokat.

— Távirati tudósítás. —

A Züricher Tagesanzeiger jelenti: Az olaszok kísérletei, hogy az ellenség frontját Jamlano és Biglia irányában áttörjék, vagy legalább benyomják, *tökéletesen kudarcot vallott.* Az új olasz front annyira kedvezőtlen, hogy valósággal követeli a javítást. Ezért előrelátható, hogy a nyugalom, amely ez idő szerint teljes az olasz fronton, nem lesz hosszú lélegzetű. Azon a keskeny, előretolt frontdarabon, amelyet az olaszok meghódítottak, folytonos oldalozó tűz alatt állnak, úgy, hogy ennek a kis szakasznak a megtartása aránytalanul nagy áldozatokkal jár.

Svájci lapok milánói jelentést közölnek a legutóbbi olasz isonzói támadásról, amely az olasz adatok szerint is sokkal nagyobb áldozatokkal járt, emberben és anyagban, mint Olaszország korábbi offenzívái közül bármelyik. A gondosan előkészített támadás, amelytől egész Olaszországban Triest meghódítását remélték, teljesen összeomlott. A hatás, amit kellett, egyenesen lesújtó. A legutolsó offenzívánál római és milánói lapok megállapítása szerint majdnem valamennyi olasz helyőrség csapatrészei

résztvettek, skópviselőik volt az olasz hadsereg összes elite hadtesteinek. Már ebből is kétségtelenül kitűnik, hogy Cadorna a kilencedik isonzói csatával minden körülmények között ki akarta erőszakolni a döntést. A magyar és osztrák csapatok acélos ellenállásán meghiúsult ez a szándék.

A Corriere d'Italia haretéri tudósítója jelenti: A Castagnevizza előtti ütközet rendkívül kemény volt, mert az ellenség makacs ellenállást tanúsított. Az olasz hadoszlopok szörnyű veszteségeik ellenére is igyekeztek előre nyomulni. A támadás napjának estéjén csapataink ezer, méternyi megközelítették Castagnevizzát és ott az ellenség tüze alatt elsáncolták magukat. Az éj folyamán az osztrák-magyar tüzérség heves zárótűzet rendelt el és amidőn az olasz csapatok egy kissé előrenyomultak, 130 gépfegyver tüze megállásra kényszerítette őket. Ekkor pokoli harc keletkezett a Karsztón: gyalogsági kézitusa. Minden szikla körül véres küzdelem folyt és az olasz seregeknek rendkívül nagy áldozatukba került, amíg birtokukba keríthették a 229-es magaslatot.

Katonáink táplálkozása és municiója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Guardian Manchester című angol katonai folyóirat hosszú tejtegetést szentel annak, hogy melyik a világ legjobban táplált katonája. Arra a megállapításra jut, hogy — az angol. A táplálkozás problémája mindig fontos volt és a katona harcászata elsősorban fizikai állapotától függ.

Sokat hallottuk diésérni, ugymond, az orosz katona igénytelenségét. Bármilyen tetszetős is legyen ez a dolog, alapjában véve hátrány. Azt jelenti, hogy az orosz katona, kinél az éghajlati viszonyoknál fogva is erőteljesen kellene táplálkoznia, nem veszi magához a kellő mennyiséget. Nem is kívánja, mert otthon nem szokta meg, tehát rosszul táplált és erősebben táplált ellenséggel egyéni harcban nem állja meg a helyét. A francia katona már sokkal jobban étkezik, nagyobb husmennyiséget vesz magához, mint az orosz. A franciánál az étkezés módja nem kielégítő, a főzőművészettel készült ételekben bő, táplálóerőben kevésbé értékű táplálékot főlébe helyez az egyszerű és erőt adó ételeknek, ami nem racionális dolog. Nem elsőrendű az olasz katona sem, kinél táplálékban a hus másodikrendű szerepet játszik. Itt is az igénytelenséggel hozakodnak elő, ami csak teleplezése egy rossz életviszonyrendszernek, melyben az alakok élnek.

Az osztrák sereg német és magyar része erőteljesen táplált, de a szlávok és más fajok számára kisigényűséggel leplezik rosszul tápláltságukat. A hadseregeik ellátása egyszerű, de egyforma táplálékot ad valamennyijének s ami az egyiknek megfelel, nem felel meg a másiknak. Az említett hadseregekben az alkoholfogyasztás nagyobb a kellőnél. Az alkoholnak nagy szerepe van a haditáplálkozásban, de túlságosan mértékű használata káros.

A német hadsereg táplálkozása valamennyi között a legjobb. Ennek köszönheti a német katona nagy szívósságát, ellenállóképességét. Most, hogy az ország készletei kimerülnek, az ellátás nem elsőrendű, de kielégítő és racionális.

A világ legjobban ellátott és táplált hadserege az angol. Az angol katona mindent tud — csak nélkülözni nem. Ételrendje változatos. A legbőségebb husétel mellett a főzelékfélék és zöldségek egész sorozata áll rendelkezésére. Konzerveket, szurrogátumokat alig lát, hiszen bőségben meg van mindene. Nem szabad megfélemlkezni a gyümölcsről sem, mely nélkül tökéletlen minden étkezés. Az angol katona fizikuma kapja legbővebben az energiapótló anyagokat, amik harcoképességét emelik. A német és angol hadseregek nagy fizikai fáradságot elviselnek, kevésbé hamar fáradnak el, mint a többiek és ez a — táplálkozásban találja okszerű magyarázatát.

Ismeretes, hogy a gyalogság harcrai eddig nem sejtett mennyiségben fogyasztják a lövészt. Még a nyáron megtörtént Brussilow frontján, hogy egyes csapatok annyira elhasználták készletüket, hogy végül csak kézigráttá verekedtek. A következő számadatok fogalmat nyújthatnak a municiófogyasztás mértékéről: Egy gyalogezred rendszeren kétezeröt száz emberből áll. Ha mindegyikre százhusz töltényt számítunk, úgy az ezred háromszáz ezer töltényt lő el naponként. Az orosz-japán háborúban egy orosz gyalogos kétszázötven patront használt el, de akadt olyan is, akinek háromszázra volt szüksége. Az orosz municiószolgáltatás különben sokat tökéletesedett a jelenlegi háború folyamán. Legfőbb gondja, hogy a csapatok pontosan és gyorsan hozzájussanak a szükséges lövészerpótláshoz. A japán gyalogságnál 200 töltény jutott fejékre a katonákra, de ez a szám nem érte a 400 is. Ha ezt az elosztást nyíelembé vesszük, úgy nem

tulozunk, ha Brussilow frontján egy ezred municiófogyasztását hatszázezernél többre becsüljük. Egy osztrák és magyar hadtest tizenkét ezredből áll. Közülük tíz van a tűzvonalban, kettő pedig tartalékban. Az említett kules szerint ezek naponként — természetesen esata esetén — hat millió töltényt fogyasztanak el. Külön számítás alá esik a gépfegyver, melynek átlag négyszáz töltényre van szüksége percenkint. Míg a japán háborúban az orosz gépfegyvereknek naponként háromezer töltény jutott, az osztrák és magyar gépfegyverek ma már tizenötezer patront is elhasználnak. Mint-hogy egy ezrednek legalább is tíz gépfegyvere van, csak egyetlen hadtest gépfegyvereinek másfél millió töltényre van szükségük naponként. Ilyen körülmények között érthető, ha Oroszországban növekvő aggodalommal tekintenek a municióellátás egyre jobban tornyosuló akadályára elé.

Kürthy Lajos báró első megtorló intézkedése. (Felfüggesztett jegyző.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megirtuk, hogy a Közélelmezési Hivatal megkezdvén működését, igen nagy súlyt helyez arra, hogy a kiadott kormányrendeletek a törvényeket megillető legteljesebb szigorúsággal betartassanak. Az erre irányuló ellenőrző intézkedések főcélja, hogy figyelemmel kísérjék úgy a közönség, mint az iparosok, kereskedők és élelmiszerárúszók, de különösen a kormányrendeletek végrehajtásával megbízott közigazgatási hatóságok működését és ahol azokban a legesekélyebb visszaélés, vagy akár csak a legkisebb mulasztás jelentkezik, azt könnyörtelenül és kiméletlenül megtorolják.

Az ellenőrzés és az esetleges megtorlás munkájával együtt jár, hogy mindazok a közigazgatási szervek, akik a rendeletek intézkedéseinek kellő időben, kellő gyorsasággal és eréllyel való keresztülvitelében mulasztást követnek el, vagy akik a rekvirálás és közlelmezés tárgyában kiadott kormányrendeleteknek a leggyorsabban és a legnagyobb buzgalommal nem tesznek eleget, avagy nincsenek teljes odaadással azon, hogy ezeknek a rendeleteknek meg legyen a kormány által célzott sikerük, azt személyre és rangra való tekintet nélkül felfüggesztik állásától.

Intő példa erre az a körülmény, hogy Szatmárvármegyében már meg is történt az első ilyen felfüggesztés: Kürthy Lajos báró, a Közélelmezési Hivatal vezetője Erdélyi Zoltán dr.-nak, a hivatal kiküldöttjének jelentése alapján Sajó Dezső, érendredi körjegyző, a rekvirálások fogantatása körül elkövetett mulasztásai miatt felfüggesztette állásától.

Az ötödik hadikölesön kibocsátása. Budapestről jelentik: A pénzügyminiszteriumban Teleszky János pénzügyminiszter elnöklése alatt a mai napon tartott értekezleten, amelyen a hadikölesön hivatalos aláírási helyekként működő budapesti pénzintézetek vezetői vettek részt, megállapítást nyert, hogy a jelenlegi időpont az ötödik hadikölesön kibocsátására minden tekintetben alkalmas. Így az új kölesön előreláthatólag már a közeli időben kibocsátásra kerül. Ezúttal a hat százalékos járadékkölesön mellett 5 és 10 százalékos törlesztéses kölesön kibocsátását is tervezik.

Hét és fél millióba került

Wilson választása.

(Érdekességek az Unio nagy napjáról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Rendkívül érdekes leírását adja a londoni Daily News, amelynek legutolsó száma ma érkezett meg, az amerikai elnökválasztási küzdelemnek.

— A lapok — sürgönyzi a londoni újság tudósítója — tele vannak elnökválasztási hirdetésekkel, mert az azelőtt oly kedvelt plakát-agitációk ez alkalommal egy kissé háttérbe szorultak. A republikánus párt egyik főkörtese, elmondotta az egyik angol lap tudósítójának a választás reggelén, hogy Hughes 500 napilapot tartott zsoldjában a választásra és egy újságírónak egy ötlete rendkívül nagy hatást ért el. Kerestek kiabáló és hatásos korteszelszavakat, de nem találtak. Végre egy zsurnalista, aki a választási vezérkar irodája előtt riportra várakozott, fölrohant és azt mondotta a választási elnöknek, hogy most beszélt egy úrral, akit kapacitálni akart, hogy Hughesre szavazzon, de az, ámbár republikánus, mégis Wilsonra fog szavazni, mert a *jelöltjük nem vette fel programjába a védővámokat*. Ha Hughes híve is a védővámrendszernek, — mondta a polgártárs — ezt nem mondta meg elég világosan, már pedig *nincs boldogulás védővám nélkül*. Az újságíró ezt a mondatot jelszónak ajánlotta, az meg is tetézett és mint megállapítható, óriási sikere volt. A kortések százai sürgönyöztek vissza a költői és közép-államokból a választási központ irodáinak, hogy ezt a programot nem a választás végén, hanem a választás elején kellett volna nyilvánosságra hozni és akkor nagyszerű hatást lehetett volna elérni vele. Wilsonék ugyanis megtudták, hogy Hughes pártja milyen jelszóval korteskodik és a demokraták is találtak egy nagyszerű slágert, amelyben az a kitűnő, hogy minden szó „v” betűvel kezdődik, tehát egy kész alliteráció. (*Wilson's wisdom wins without war* Wilson bölcsessége háború nélkül is győz.) Ebben a mondatban ügyesen össze van foglaltva minden indító oka annak, hogy miért kell Wilsont megválasztani.

— A választás éjszakáján Newyork minden színháza, étterme és szállodája arra volt berendezkedve, hogy lázasan várja a szavazatok megszámlálását. Az újságok mindent elkövettek, hogy minden változást azonnal tudomásra hozzanak és megmagyarázzanak a közönségnek. Automobilok ezrei száguldiak a város minden irányában, amelyek azonnal szét-hordanak minden hírt. A szállodákon reggelig tartó óriási vacsorákat esznek az emberek, hogy megvárják a végeredményt. Ennyi ember még sohasem szavazott Amerikában, mint ez alkalommal. Hughes maga reggel 7 órakor, tehát a választás megnyitása után 1 órával leszavazott és pedig egy mosódnak fióküzletében a hatodik avamün. A tömeg megismerte, tüntetett mellette, és mikor beállott a szavazók sorába, hogy ő is az urna elé kerüljön, a előtte állók udvariasan helyet akartak neki adni, de Hughes titakozott az ellen, hogy ő előnyöket élvezzen, és várt, míg a sorá kerül.

— Wilson automobilban Longbraechből Prinszetonba utazott. Ott volt egyetemi tanár és ott van felvéve a választók lajstromába. Az első választás eredménye New-Ashtfordból, Masszahussez állam legkisebb városából érkezett be. Itt 23 választó van, 16 szavazott Hughesre, 7 Wilsonra. Ma hivatalosan meg-

állapítják, hogy a demokraták 7,400,000 márkát költöttek el a választásra és így 800,000 márká deficitjük van, mert nem tudták a szükséges pénzt összegyűjteni.

Kedden délután még igen sokan arról voltak meggyőződve, hogy Hughes *tényleg megválasztották*, de már a beavatottabbak azt mondták, hogy valószínűleg Illionis állam 600,000 női szavazata Wilson javára fogja eldönteni a küzdelmet. A választás napján Wilson golfot játszott, míg Hughes a szavazás után automobil turára ment.

Szerdán délelőtt vált aztán már hivatalosan is köztudomásul, hogy Wilson győzött.

Egy másik tudósító azt írja, hogy Newyork a választás napján aránylag elég esendes volt, csak késő este, amikor a szavazatok összeszámlálása volt folyamatban, mutatkozott nagyobb izgalom. 8 óra felé beláthatatlan embertömegek jöttek a felsővárosból az alsó részbe, ahol az újságok hatalmas palotái vannak. Este 10 órakor körülbelül egy millió ember szorongott ebben a városrészben az utcákon. A tereken és olyan örült lármá keletkezett, hogy azt európai fül el nem bírta volna. Amerikai szokás, hogy az emberek kis kerepeleket visznek magukkal erre az alkalomra, azonkívül pedig állandóan trombitákat fújnak. Valahányszor az újságpaloták tetejére kifeszített vásznain megjelenik egy szám, kerepelek, trombitálnak, lövöldöznek, lármáznak, úgy, hogy a házak is megreszketnek belőle. Az egyik lap igen elmés ötlettel vonta magára a tömegnek a figyelmét. A vászon előtt felállítottak két nagy létrát és ezek fönt valahol a 12-dik emelet magasságában összeérnek és a tetejükben van egy trónszék, amely az elnöki széket jelzi. A létrák legalsó fokán egy babászerű alak áll, amely Wilsont és Hughes-t ábrázolta. Mikor az egyik államból a választás eredménye megérkezett és a republikánus győzelmét jelentette, akkor a Hughes-baba egy fokkal följebb lépett. Így történt ez minden eredmény érkezése után és valahányszor a jelölt egygyel feljebb jutott, a tömeg úgy üvöltött, mint az indiánusok. Éjfél felé sürűbben jönnek az eredményszámok és a babák mindjobban emelkednek. Reggel felé körülbelül már tudják az elnökválasztás eredményét és az egyik baba ez alkalommal — Hughes — eljutott a létra legtetéjén lévő székhez és mikor Hughes figurája helyet foglalt a székben, leírhatatlan óvációban tört ki a tömeg. Ez alatt a Wilson figurája eltűnt a mélységben. Képzeltető, hogy miesoda óriási csalódás érte szerdán a népet, amikor az igazság kiderült.

A német birodalmi gyűlés összehívása. Berlinből jelentik: Politikai körökben híre jár, hogy a birodalmi gyűlést a tervezett időnél hamarabb belpolitikai ügyek miatt összehívják. Ugy hírlik, hogy törvényjavaslatot nyújtanak be, melynek alapján a véd-kötelezettség meghosszabbítása nélkül nagyobb emberanyag állana a honvédelem rendelkezésére. Valószínűleg a háborús célokról történnek kijelentések, de csak azzal a kikötéssel engedélyezik ezeket, hogy a pártok sem egymást sem a semlegeseket megsérteni a tárgyalások alatt nem fogják. Bethmann-

Hollwegh birodalmi kancellár naponta tárgyal a német pártvezérekkel. A tárgyalásokhoz a legkülömbözőbb kommentárokat fűzték és mindenfelől azt rebesgették, hogy a békekérdésekről folynak a tárgyalások. A tárgyalásokba bevont politikusok kijelentették, a békéről a tárgyalásokban nincsen szó és ilyen tárgyalások nincsenek is tervbe véve.

Törökország felszabadulása az entente gyámsága alól. Szófiából jelentik: A Cambana jelenti: Törökország az 1856-iki párisi és 1878-iki berlini szerződéseket a központi hatalmaknak átnyújtott jegyzékében felmondta. Ezzel Törökország felszabadult a garantáló nagyhatalmak gyámsága alól, melynek legtöbbje a jelenlegi entente hatalmak csoportjába tartozik. A török sajtó kitörő örömmel üdvözi kormányának ezt a lépését.

Norvégia választjegyzéke nem kielégítő.

— Távirati tudósítás. —

Berlin. A Wolff ügynökség jelenti: November 10-éről 11-ére átrudó éjszakán német torpedónaszádok földerítő járaton Batistportig jutottak a finn tengeröbölben és bombázták ennek az orosz támaszpontnak a kikötőjét. Csekély távolságból a bombázás eredményes volt.

Berlin. A Wolff ügynökség jelenti: A Themze torkolatánál november 12-én flandriai tengerészeti járóműveink feltartóztatták a Batavier VI. nevű németalföldi gőzöst, amely nagy mennyiségű dugarut szállított Angliába. A hajót egy kikötőbe kísértük.

Bergen. Az elsüllyesztett norvég hajók parancsnokai jelentik, hogy október végén sikerült a német hadihajóknak aknákat lerakásával egy teljes hétre megbénítani az angol esatornában a hajóforgalmat. A havre-southamptoni fontos hajóvonal teljesen blokáva van.

Berlin. A norvég választjegyzék igen előékeny hangú. *de pozitív választ nem tartalmaz a német követelésekre és így nem kielégítő.* A jegyzéknek a norvég követ által történt szóbeli magyarázata olyan természetű, hogy a Norvégiával való meg egyezés nincs kizárva. Norvégia dolga lesz eldönteni, hogy óhajta-e a megállapodást, mert csupán a norvég kormány további kijelentéseitől függ, hogy a német-norvég viszony a jövőben kielégítően fog-e alakulni vagy sem.

Rotterdam. A Marina elsüllyesztése ügyében Bernsdorf német nagykövet tárgyalta Lansinggal, aki közölte, hogy a glasgovi amerikai követ még nem fejezte be a vizsgálatot. Az államtitkár Bernsdorf nagykövet kérelmére megígérte, hogy a buvárhajó kapitányának és legénységének vallomását is figyelembe fogják venni. Wilson a választási kampány miatt még nem foglalkozhatott a kérdéssel.

London. A Lloyd-ügynökség jelenti: A Daphne 1388, Seirstad 951 és a Baltok 2538 tonnás norvég gőzösöket elsüllyesztették.

Általános offenzívánk az orosz fronton.

— Távirati tudósítás. —

A Times írja: A keleti frontról érkező hírek csoportosítása közben minden szemlélődőnek fel kell, hogy tűnjék a németek megújuló aktivitása a harcvonalak, hol az egyik, hol a másik pontján. Románia beavatkozása előtt a hadihelyzet olyan volt, hogy Brusilov joggal hihette, hogy Kovel és ezzel Lengyelország nagyobbik része kezére jut. Oroszországban visszatört lélekzettel jötte mindenki a harcok végső kifejlődését és mindenki a legnagyobb reményekkel volt eltelve. Az orosz harctéren, fájdalom, megszűnt az orosz aktivitás, amelyet a román front meghosszabbítás teljesen felszívott. A németek a Narajovkánál erőteljes támadásba mentek át, amely bizonyos harcvonalt kiegészítő pontokat birtokukba juttatott és az orosz ellentámadás éppen csak, hogy megtudta állítani az ellenséges hullámot.

Elszigetelt ellenséges támadások követik egymást a harcvonalt különböző helyein, melyeknek az a természetük, mintha a németek meg akarnának győzödni az orosz vonalak ellenálló képességéről. A németek nem tesznek céltalanul semmit és sohasem harcolnak magáért a harc kedvéért, mint a háboru elején a franciák és mi tettük. Minden mozdulatuk, minden ágyulövésük megállapított és kitűzött célokat szolgál. Azokból az elszigetelt támadásokból és puhatóldásukból, melyeket élénken illusztrál a meglevenedett repülő tevékenység is, egy német terv körvonalait látjuk kibontakozni.

A központi hatalmak támadásra készülnek Oroszország ellen. Németországban, úgy látszik, a vezető gondolat az orosz birodalom fegyveres erejének teljes megbénítása lesz. A közel jövőben el lehetünk készülve egy nagyarányú német offenzívára az orosz fronton. Dünaburgtól Csernovicig és Dornavatraig nagy mozgalom észlelhető ellenségeink csapattesteinél. Míg a román harcvonalt nem vonta magához az orosz tartalékerőket, addig erre gondolni sem lehetett. Az oroszoknak ugyanis módjukban volt a német csapatmozgalmakat hasonlókkal ellensúlyozni, míg most nem tudjuk, hogy mennyire terjed ki Oroszország felkészültsége.

A két hatalom tehát másodszor is meg fog egymással mérkőzni ebben a háboruban. Nem szabad elfelejteni, hogy az első mérkőzés azért alakult ki kedvezőbben a központi hatalmak részére, mert mi nyugaton még nem voltunk készen és nem támogathattuk kellő erővel orosz szövetségeseinket. Reméljük, hogy másodszor nem bírják legázolni Oroszországot és nem bírják szövetségeseink kezéből kiesvarni a fegyvert.

A Wolff-ügynökség a következőket teszi közzé: A Skrobova és Narajovka mellett a hó 10-én és 11-én elért sikerek nem csupán helyi jelentőséggel bírnak. A Skrobovánál az oroszokat sok hónapra át kiépitett erős állásokból vetettük ki, a Narajovka mellett súlyos veszteségeket okozva nekik, a keleti partra szorítottuk őket vissza. Gyorsan odavont tartalékokkal megkísérelt ellentámadások mitsem tudtak már változtatni az oroszok vereségén. Abbanhagyási szünet után a középhatalmak hadseregeinek harci tevékenysége a keleti arevonalon ismét fokozódó offenzív jel-

leget ölt, amiből az entente a Sommenél, az Isonzónál és a macedóniai arevonalon lekötöni igyekezett őket és Románia, mint új ellenfelük jelent meg a harctéren. Az orosz hadserege keleti Erdélyben a ratosnyaszékelyi vonalig előrenyomult ellenséget 80 kilométerre visszahozította és ma eleivel román területen a Trotuzu és az Uzai völgyben áll. A észak felé csatlakozó Kövess-hadsereg szövetséges csapatai az oroszoktól a Tölgyes-szakaszban elért pillanatnyi sikereiket a november 5. és 6-iki harcokban rövidesen visszahódították. A Dornavatrától délre a legutóbbi napokban végrehajtott orosz tehermentesítő vállalkozások a Bisztrici váránál megakadtak. A Narajovkánál az 5-iki és 6-iki sikereket tovább kiépitettük és ismét jelentékenyen előbbre vittük, majd ötszörös ellentámadással szemben megtartottuk. Vladimir-Volinszki terén, Lucktól nyugatra a német front ép oly szilárd, amilyen azelőtt volt, míg a Kirlibabától keletre és a Jedulnától november 6-án elért legutóbbi osztrák-magyar sikerek még friss emlékezetében vannak mindenkinek.

Zádor Imre és Szemere Kálmán új városatyák. (A munkapárt győzelme.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Csendben, minden nagyobb emóció nélkül, választották meg az első és a negyedik kerület polgárai a megüresedett városatyai mandátumok új tulajdonosait. Mind a két kerületben a munkapárt győzelmével zárult az alkotmányos aktus és ez a jelenség azt bizonyítja, hogy a pártnak szilárd talajban, mélyre bocsátott gyökerei vannak a városban és bizonyítja azt is, hogy az a bizalom, amely az egész országban megnyilvánul a párt tevékenységével szemben, Aradon is megrendíthetetlen. Azok a férfiak, akiket a párt a választóközönségnek jelöltékül ajánlott, közéleti tevékenységükkel már eddig is rászolgáltak arra a kitüntetésre, amelyben a választók részesítették, akik tegnap leadott szavazatukkal felhatalmazták őket arra, hogy a törvényhatósági bizottság termében a város sorsának intézésébe befolyjanak és hogy a polgárság nevében ott felszólaljanak.

Az első kerület bizalmáért két erős ellenfél küzdött. A munkapárt jelöltje Zádor Imre gépüzemigazgató, a függetlenségi párté Müller József nagyiparos volt és hűvek az alkotmányos küzdelem minden megengedett tisztességes fegyverével vívták meg a harcot, amely Zádor fényes győzelmével végződött. A pártiroda, amely Pálmai Lajos dr. közjegyző lakásán volt, éppen olyan pontossággal és lelkiismeretességgel dolgozott, mint amikor képviselőt választanak Aradon és a legprecízebb nyilvántartás, a választók leszavaztatása körül tanusított buzgalom bizonyítja, hogy a párt komolyan ment ebbe az időleges küzdelembe is. Az irodában Pálmai Lajos dr., Kell Lipót dr., Salgó Henrik végezték a munkát, míg kint a városháza előtt a szavazó helyiség környékén Adler Andor és Zerkovitz Rudolf, valamint táborukaruk buzgólkodtak. A háboru nem az az alkalmas idő, amely az alkotmányos élet egy ilyen ideiglenes megnyilvánulása iránt, az ezer gonddal és bajjal küzdő polgárságnál nagyobb érdeklődést tudna kelteni és ezért a választás vezető férfiaknak elég dolguk akadt az egész nap fo-

lyamán, hogy a szavazók megjelenéséről gondoskodjanak.

A start elég izgalmas volt és a választás lefolyása, titkos szavazásról lévén szó, nem kevésbé. A munkapárt azonban biztos volt győzelmében, amely már a déli órákban el is dőlt. Az efféle küzdelmekben jártas kortesek majdnem matematikai pontossággal megtudják mondani a választás első periódusának lezajlása után az esélyeket és egy óra körül már mindenki 25 szavazattöbbséget számolt Zádor javára. A függetlenségi párt is megfeszítette erejét jelöltje érdekében és a kortesek kocsjai állandóan uton voltak, hogy a szavazókat a városházára szállítsák, Vizer Lajos pártelnök, Nagy Sándor dr. és Sugár Jenő dr. a városház előtti téren dolgoztak, kapacitáltak és lelkesítettek és a szakértők véleménye szerint a munkájuk eredménye, hogy az ellenzék jelöltjére annyi szavazat esett, mint amennyit az első kerületben a rendes városatyá választások alkalmával is, csak ritkán kap ellenzéki jelölt.

Délután 3 óráig elég sűrűn jelentkeztek a szavazók és Steinhardt Mór dr. az első kerületi választás elnöke, gyorsan, simán, hosszú tapasztalattal bíró ember ügyességével bonyolította a szavazást. Angel István dr. főjegyző segédkezett neki. A pártok részéről Tenner József és Steigerwald Alajos teljesítették a bizalmi férfiak tisztét. A kartoték rendszer alapján készült választói névjegyzékek megkönnyítették a szavazás aktusát és gyorsan meg lehetett állapítani, bennfoglaltatik-e valakinek a neve a jegyzékben, vagy sem.

Három óra után mindinkább meggyűrűlt a jelentkezők sora és 4 óra előtt néhány perccel szavazott le a 406-ik és egyúttal az utolsó választó. Ekkor Steinhardt dr. lezárta a szavazást, megmutatta az összegyűlt érdeklődőknek, hogy az urna pecsétje sértetlen, majd felnyitotta a ládikát és megkezdődött a skrutinium, amelyet Angel dr. végzett el. Ennek befejeztével az elnök megállapította, hogy leadtak négyszázhat szavazatot, amelyből Zádor Imre kétszázhuszonhatot, míg Müller József százhatvenhatot kapott. Egy szavazat jutott Bokor Alajosnak, míg két szavazatot érvénytelennek mondott az elnök, mert azok nem szavazó cédulákkal történtek, hanem olyan körlevéllel, amelyet a függetlenségi párt a választás előtt küldött tagjainak. Az egybegyűlt lelkes éljenzéssel vették tudomásul, hogy Zádor Imrét 51 szavazattöbbséggel az első kerületben törvényhatósági bizottsági taggá választották meg.

A negyedik kerületi választási aktus még simább, még hullámtalanabb és csendesebb volt. Parecz Béla dr. elnök reggel 8 órakor megnyitotta a választást. Délig igen kevesen jelentkezték szavazásra, de ezután már kissé élénkebb lett az érdeklődés és 4 óráig összesen 198 szavazatot jegyzett Zubor Andor tiszteletbeli főjegyző a küldöttség jegyzője. Az összeolvasás nagyon gyorsan megtörtént és az elnök megállapította, hogy Szemere Kálmán állomástűnök kapta valamennyi leadott szavazatot és ezzel őt a negyedik kerületben törvényhatósági bizottsági taggá választották meg.

TANÚGY.

(—) Megnyíló leányiskola. Az érdeklő szülők felhívatnak, hogy a Hasszinger-utcai állami leányiskola II-ik és III-ik osztályába járó leánygyermeküket folyó évi november hó 15-én — szerdán — reggel fél kilenc órakor a Szántay-ház (Tököl-tér s Aulich Lajos-utca sarkán.) földszintes sarok termében vezessenek el, ahol azok rendes oktatásban fognak részesülni.

Nem szabad lakbért emelni.

(Kormányrendelet a lakók védelmére.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az igazságügyminiszter a kormányhatósároknaál szokatlan gyorsasággal intézkedett a házbérszora letöréséről. Tegnap volt a szakértekezlet a miniszteriumban és ma már rendkívüli kiadásban közli a hivatalos lap a kormányrendeletét a lakbéremelések és lakbérfelmondások korlátozásáról.

A rendelet, amely 3787—1916. M. E. szám alatt jelent meg a hivatalos lap ma reggeli rendkívüli kiadásában, a következő intézkedéseket tartalmazza:

(Nincs lakbéremelés.)

Olyan lakásoknak és velük együttesen bérelt helyiségeknek bérét, amelyek évi bérösszege a lakásbérrel felül fizetett járulékokkal együtt Budapesten ötezer koronát, a vidéken pedig huszezerenél több lakossal bíró helységeken háromezeröttszáz koronát, ennél kisebb helységeken pedig kétezeröttszáz koronát meghalad, további rendelkezésig nem lehet magasabb összegre emelni, mint az a legmagasabb összeg, amelyet az illető lakás 1914. február 1. és 1916. november 1. között valamely időszakban fizetett. Ennél magasabb bérösszeget nem lehet sem a jelenlegi, sem a következő új bérrel szemben megszabni. Ez a tilalom érvényben van a bérleti és bérfizetési időszakokra való minden tekintet nélkül az évi, félévi, negyedévi, havi és heti lakásokra is.

Ugyanez a rendelkezés érvényes a bérrel való tekintet nélkül az olyan bérrel szemben is, aki a lakást egyúttal keresetszerű foglalkozásának céljára is használja.

A rendelet azonban nem ad jogot a lakbér ilyen emelésére sem, ha ez a szerződés, vagy a lakbérleti szabályok értelmében egyébként ki van zárva: vagyis, ha az említett időszakban valamely lakó az egyik bérleti időszakban magasabb lakbért fizetett is, azonban most a lakbér kisebb, az ő lakbérét sem lehet felemelni, ha ezt a szerződés, vagy a lakbérleti szabályzat valamelyik okból kizárja. Ha pedig valakinek 1916. november elseje előtt több évre kötött bérleti szerződése van, amely béremelést állapít meg, úgy ez a béremelés a rendelet ellenére is érvényesíthető.

A lakás bérbeadója, ha a bérletnek akár a bérösszeg, akár külön járuléka fejében fűtést is szolgáltat, a bér, vagy a fűtésért járó ellenszolgáltatást legfeljebb a bér és a fűtésért járó ellenszolgáltatás együttes összegének öt százalékaig terjedő összeggel emelheti.

Ha a fűtésen kívül melegvizet is szolgáltat, ezen a címen az emelés még további egy százaléka lehet.

Az üvegbiztosítás címén kikötött járulékot a bérbeadó az általa tényleg fizetett összeg erejéig emelheti.

(A felmondási jog korlátozása.)

A bérbeadó, vagy az, a ki az ingatlan elidegenítése, vagy más körülmény folytán helyébe lépett, a lakást nem mondhatja fel, kivéve azt az esetet, ha a bérbeadó a bérletet a bér nemfizetése, vagy egyéb ok miatt a szerződés, vagy a fennálló jogszabályok értelmében rendkívüli, vagy rögtöni hatályú felmondással, vagy a határozott időre kötött bérleti szerződésben megállapított különös felmondási okok alapján megszüntetheti. Ez az intézkedés a kormány újabb rendelkezéséig lesz érvényben.

Határozott időre kötött ily bérlet a szerződési időtartam lejártával határozatlan időtartamra, egyébként az eddigi feltételek mellett meghosszabbítható, ha a bérlet erre vonatkozó kívánságát a lejáratot megelőzően abban a határidőben közli a bérbeadóval, amely a határozatlan időre bérelt ugyanoly bérösszegű évi lakások felmondására nézve az illető helyen meg van állapítva.

A felmondási jog ilyen korlátozása azonban nem szünteti meg a háziurnak azt a jogát, hogy a házbert az előbb említett esetekben és körülmények között a lakást felmondással

lést azonban a szokásos felmondási időben előre kell a bérlettel közölnie.

Ezzel szemben a lakó nem követelheti a háziurnától semmiféle javítási, vagy helyreállítási munkát, kivéve olyat, a mi a lakás használhatósága végett elkerülhetetlenül szükséges.

Felmondási jog illeti meg a háziurnát abban az esetben, ha az általa megvett házban egy, vagy több lakást a maga, illetve családja részére akar igénybe venni.

Nem esik a rendelet korlátozásai alá:

1. Az üzlet, raktár, vagy iroda céljára kibérelt helyiség, kivéve, ha az egyúttal lakásul szolgál;

2. Az újonnan keletkezett, vagy olyan lakások bérlete, amelyek 1914. február 1. és 1916. november 1. között egy bérleti időszakban sem voltak bérbeadva.

3. A nyári lakások bérlete.

4. A butorozott lakások bérlete.

5. Az albérlő.

Nem tekinthető nyári lakásnak az a lakás, a melyet a bérlet egész éven át lakásul használt; ezzel ellenkező kikötés, vagy az a tény, hogy a bérbeadó a nyári lakást „nyári lakás” elnevezéssel adja ki, érvénytelen.

Nem sorozhatók az előbb említett kivételek közé az olyan főbérlettel kötött albérlések, a mikor valaki több lakásból álló házat, vagy a házban több lakást, vagy saját szükségletét meghaladó terjedelmű lakást hasznoszerzés végett bérlet abból a célból, hogy azt butorozatlanul másoknak bérbeadja. Ilyen esetekben a bérbeadó a főbérlettel szemben az előzőleg említett korlátozásokhoz van kötve, még pedig tekintet nélkül a főbérlet által fizetett bér nagyságára.

A közhivatal, posta, táviró- és távbeszélőhivatal, illetve postamester vezetése alatt álló postahivatal, vagy más közintézmény lakbérletét a bérbeadó nem mondhatja fel.

(Ellétektelen béremelés visszatérítése.)

Ha a felek a rendelet ellenére a megengedett mértéket meghaladó összegben állapították meg a bérösszeget, úgy a bér a megengedett legmagasabb mértékre száll alá. A bérlet az esetleg fizetett többletet a fizetés napjától számított törvényes kamattal együtt visszakövetelheti. Ez a követelés azonban csak az egy éven belül fizetett többletre érvényesíthető.

(Felmondások hatálytalansága.)

A rendeletnek a béremelés korlátozására vonatkozó intézkedései kiterjednek azokra a béremelésekre és bérszerződésekre is, amelyekben a felek 1916. október 31-ike után a rendelet életbeléptetése előtt az ezt követő időre vonatkozólag megállapodtak.

A rendelet életbeléptetése hatályát veszti minden felmondás, amely 1916. október 31. után és a rendelet életbeléptetést megelőzően oly lakásra nézve történt, amelynek bérletét a bérbeadó a most kiadott rendelet értelmében felmondással meg nem szüntetheti.

A bérlet azonban a rendelet életbeléptetéstől számított nyolc nap alatt felmondással élhet, ha a lakást megelőzően akár ő, akár a bérbeadó felmondotta. A bérbeadó korábbi felmondását ezen idő alatt csak akkor ismételheti, ha a felmondásra a mostani rendelet szerint joga van.

Érvénytelen minden olyan bérleti szerződés, amelyet a felek 1916. október 31. után és a rendelet életbeléptetése előtt oly lakás bérletére vonatkozólag kötöttek, amelynek bérletét a bérbeadó a rendelet értelmében felmondással meg nem szüntetheti.

Ha a bérbeadó olyan lakásra vonatkozólag, amely bérbe van adva és amelynek bérletét a rendelet értelmében felmondással meg nem szüntetheti, más bérlettel 1916. november 1. előtt újabb bérleti szerződést kötött, ezt a bérleti szerződést a rendeletben, vagy a szerződésben megállapított korlátozásra való minden tekintet nélkül, a rendelet életbeléptetéstől számított nyolc napon belül felmondással megszüntetheti.

(Büntetések.)

Aki a rendelet intézkedéseit megszegi, vagy bármi módon kijátssza, kihágást követ el és minden esetben kétezer koronáig terjedhető pénzbírsággal büntethető.

Ha megállapítható annak a mennyisége, a melyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, a pénzbüntetés kétezer koronán felül, a megállapított nyereség kétszeresére felemlt összegig terjedhet.

(Egyeztető bizottságok.)

A rendelet érdekes ujtása az a felhatalmazás, amelyet a kormány a belügyminiszternek és az igazságügyminiszternek ad, amikor feljogosítja őket, hogy egyetértőleg kibocsátott rendelettel a lakás és egyéb helyiség bérletéből eredő kérdések kiegyenlítésére egyeztető, választott bíróságként döntőbizottságot, vagy hatóságot állapíthatnak meg és az erre vonatkozó eljárást szabályozhatják.

A rendelet november 13-an lép életbe.

Konstantin király

nem megy háboruba.

— Távirati tudósítás. —

Athénből jelentik: Fourneth admiralist Konstantin király majdnem félórás kihallgatáson fogadta.

A Daily Telegram jelenti Athénből: Demidov herceg orosz követ Konstantin királyt családjával együtt estebédre vendégül látta. Benazet francia képviselő és az entente követek szintén jelen voltak. A Corriere de la Sera athéni levelezője hosszasan számol be a görög állapotokról és megállapítja, hogy guny a franciák barátságát Görögország iránt még csak említeni is. A görög nép mindenkor undorodott a háborútól és Venizelosztól jobban idegenkednek, mint valaha, a háboru melletti hangulatokról közölt francia lapjelentések hazugságok és annak az ellenkezője felel meg a valóságnak. A görögök semmi áron sem akarnak beavatkozni a háboruba. Venizelosz politikáját utálják, a királyt rajongással szeretik és csodálják hősiességét. Mint egy ember, sorakozik a nép a király mellé.

A Corriere de la Sera jelenti Athénből: A francia követ az entente csapatokbeli tisztnek a Janinai utvonalon történt feltartóztatásuk alkalmából a görög kormánytól energikus rendszabályokat követelt. Az epirusi antivenizelista mozgalom miatt a görög hatóságok sajnálatukat fejezték ki. A király személyesen referáltatott magának az ügyről. A görög esendőség és Epirus főparancsnoka a letartóztatott tisztnek a következőket sürgönyözte:

— Epirusban készek vagyunk a franciákat, angolokat és szerbeket vendégül látni, az olaszok a nem olasz Janinába csak az epirusiak holttestein keresztül vonulhatnak be.

Zavargások Oroszországban. Stockholmból jelentik: Október végén Péterváron, Moszkvában és Charkovban és más orosz nagyvárosokban, mint az ideérkezett szemtanúk mondják, komoly jellegű zavargások voltak, amelyek a jelek szerint még megfognak ismétlődni. Moszkvában súlyosabb természetű zavargások és összeütközések voltak a rendőrség és a tömeg között. Péterváron több ezer főnyi tömeg járta végig az utcákat és azt kiáltotta: le az angol rommál.

Bejárat a trafikba — hátul. (Elöl tolongás — hátul szivar szá- zával.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Napról-napra égetőbb kérdéssé válik a — trafik hiány. Ma odáig jutottunk itt Aradon, hogy valóságos fogalomná és értékévé vált a szivar és dohányféle. Hiszen érték volt azelőtt is, különösen a dohányos ember előtt, de ma már a ritkasága kvalifikálja az elsőrendű élelmiszerekkel csaknem egyenértékűvé.

Nincs árt! harsogják a trafikos urak és asszonyok. Hiszen valami van a dologban, azt nagyon jól tudjuk a pénzügyminiszter nyilatkozataiból. Aru csakugyan kevesebb van, mint azelőtt — de van! Hogyan lehet mégis az, hogy a dohányos embereknek egy nagy százaléka még sem jut — semmi pénzért — dohányhoz és szivarhoz? Ma már nem is vagyunk olyan követelők. Nem nézünk annyira a minőségre s a mennyiségből is megelégednénk kevesebbel, mint a boldog időkben, de — ez a kevés sincs meg...

Azaz — distingváljunk: ez a kevés sincs meg — mindenkinek! Mert sok embernek meg van. Meg bizony! Ne tessék azt gondolni, hogy olyan általános a szivarhiány. Ha csak a kirakatot nézzük: akkor valóban így fest a dolog. A kirakat: az utca ezt mutatja. A napnak minden órájában seregestől állanak a főbb trafikok előtt rokkant katonák, tiszteletreméltó polgárok, akik elkövetik azt, amit talán sohasem tettek: tülekednek, tolazkodnak, küzködnek, kiabálnak, hogy végre valahára bejuthassanak, az ígért földjére és egy két cigarettához, szivarhoz, vagy egy kis csomag dohányhoz hozzájussanak. Hiába, itt nem lehet nagyképűsködéssel elintézni a dolgot, hogy dohányozni nem okvetlenül szükséges, mert biológiai igazság, hogy a nikotin az a narkotizáló mérge, amelyről, ha bevette magát a szervezetbe, lemondani igen nehéz. Sokszor az egészségre veszedelmes, legtöbbször lehetetlen. A tumultusokon és tolazkodásokon tehát a legkevésbé sem szabad csodálkozni. Sőt egyelőre örülni kell, hogy a mai viszonyok mellett dohányéhség nem nyilatkozik meg drasztikusabb formában.

Mert, ha tudnák az emberek, akik kidülledt szemmel, száraz nyelvvel várnak a megváltozott szivarra, vagy cigarettára, hogy milyen közönséges üzlet folyik hátuk mögött ezzel az áruval, aligha néznék ekkora türelentmel egyes trafikosok csuf játékát. Nem kevesebbről van ugyanis szó, mint arról, hogy a trafikosok kiadják üzletük ajtajára: „*Aruhiány miatt zárva.*” „*Sem dohány, sem szivar, sem cigarettát nem kapható.*” Vagy maga a trafikos ur kiabál ki az utcára: *mondtam már, hogy nincs dohány, menjenek!* És ezalatt az üzletek hátsó részében vigan folyik a befenteseknek való dohányeladás, a kiváltságosak számára való csomagolás. Sok szavahibető tanuja van annak a jelenetnek, hogy míg az utcán csoportosul álltak ma a bezárt trafikajtók előtt az emberek, akiknek számára az már a mai nap folyamán nem is nyilhatott meg, ugyanakkor egyik trafik hátulsó ajtaján egy-egy lúrika szivart hozott ki a hóna alatt egyik ismert aradi ügyvéd s egy takarékpénztárnak főtisztviselője. Ugyancsak megtörtént az a tény, hogy egyik újságíró kollégánk a mai nap folyamán rövid szivart kapott és vett a trunkban, mert állítólag más szivarfajta nem volt raktáron. Holott még ugyanaznap délutánján előkelő aradi urak vidáman füstölték a jóillatú trabukot, melyet a trafik előzékenyen szállított neki.

Nem lehetünk egy véleményen azokkal, akik a mai viszonyok között azzal védik a trafikosok eljárását, hogy mint jó kereskedő, jó vevőknek félretehettek dohányt és szivarokat. A trafikos ma nem csupán és nem elsősorban kereskedő, hanem egy szükségleti cikknek a letéteményese, akinek nem szabad tekintettel lennie, sem hivatalra, sem állásra, sem előkelő pozícióra, hanem a legdemokratább elvvel és felosztással kell a meglevő árut a közönség között szétosztani. Ha az egyiknek nem jut ládászámra szivar, nem szabad, hogy jusson a másiknak sem és amely trafikos ennek az ellenkezőjét cselekedné, az nemcsak a tömeg haragját vonja magára jogosan, hanem annak a dolgoiba bele kell avatkoznia annak a hatóságnak, amelynek ressortjába tartozik a dohányárak elosztásának gondja is.

HIREK. LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Hétozer kiló bomba repülőgépekről.

Berlin. A Wolff ügynökség jelenti: Ellenséges repülőgépek november 10-én este 9.30 és 10 óra 50 perc között a Saar vidékén megtámadtak helységeket és gyári telepeket. A bombák részben szabad mezőre hullottak, részben nem robbantak fel. Csak csekély tárgyi kárt, katonai kárt pedig egyáltalában nem okoztak. Különböző lakóházak eltaláltak. Burbachban egy lakost megöltek, egyet súlyosan, kétőt pedig könnyebben megsebesítettek. Dillingenben két személyt könnyebben megsebesítettek. A Saar torkolatánál egy eltévedt repülő egy házat elpusztított, két lakost megölt és hatot könnyebben megsebesített. A lotharingiai helységek és gyári telepek ellen intézett légi támadás, amely ugyanazon napon történt, közvetlenül éjféli előtt, teljesen sikertelen maradt. Még ugyanaz éjszaka repülőgépflokkaink több, mint ezer kilogram bombát vetett Lünevillére, Nancyra s a malzvillei repülőterre, a Somménál bombázó flottánk pedig ugyanaz éjszaka közel hatezer kilogram súlyu bombákat vetett az ellenség pályaudvaraira, municions raktáira, csapatainak szállására és repülőtereire. A repülőtémadások sikere még hosszú időn át hatalmas tüzek által messzire volt látható.

Lengyelország felszabadítása gazdasági szempontból.

— Távirati tudósítás. —

Budapestről jelentik: Wekerle Sándor egy fővárosi újságíró előtt ma Lengyelország felszabadításáról a következő nyilatkozatot tette:

Az önálló Lengyelország Magyarország agrárius érdekeinek szempontjából semmiféle változást nem idézhet elő. Iparilag azonban Lengyelországban más a helyzet, Oroszország legfejlettebb ipari gócpontja volt — különösen a nevezetes textil ipara jön számításba — és nyersanyag-szükségletét többé nem szerezné be Oroszországból s ezért szükséges, hogy az osztrák-magyar ipart kenő vámvédelemben részesítsék. Mindenesetre Len-

gyelország a középeurópai csoporthoz fog tartozni és minden gazdasági előnyből részesülni fog.

Osztrák közlélmézési hivatal.

— Távirati tudósítás. —

Bécsből jelentik: Öfelsége ma a következő legfelsőbb kéziratot bocsátotta ki:

Kedves Körber! Akarom, hogy a háború által előidézett rendkívüli viszonyok tartamára a népelelmzés szükségleteiről kielégítő felhatalmazásokkal felruházott hivatal egységesen gondoskodjék. Amikor hozzájárulok ily, a hivatal létesítésére irányuló előterjesztéséhez, javaslatára a hivatal elnökévé Kokstein Oszkárt, bécsi tartományi pénzügyigazgatóság alelnökét, tartományi pénzügyigazgatót kinevezem. Bécs, november 13. Ferenc József s. k. Körber s. k.

A hivatal elnökének kinevezése nagy meglepetést okozott Bécsben. Még délután azt hiték, hogy más lesz az elnök.

Egy bécsi távirat szerint Körber az osztrák közlélmézési hivatal vezetésére Rohm Alfréd tábornagyt, a hadügyminiszterium gazdasági ügyosztályának vezetőjét szerette volna megnyerni. A Neue Freie Presse esti lapja szerint kinevezetésének a napokban kellett volna megtörténnie.

— A király állapota kedvező. Bécsből jelentik: Királyunk ma délelőtt fogadta azokat az udvari méltóságokat, akik naponta megszokták tenni jelentésüket. Az uralkodó állapota kedvező, annyira, hogy az orvosi bullelinek kiadása felesleges. Ortnér tanár szombaton megvizsgálta a királyt. Azóta a professzor megjelenését nem tartották szükségesnek a felségnél.

Bécsből jelentik: Öfelsége Károly Ferenc József főherceg vezérezredesét, továbbá Vilmos hohenzollerni herceget, az oláh király fivérét háromnegyed órai, Burián István báró külügyminisztert pedig egy negyed órai kihallgatáson fogadta. Meghallgatta a király Montenuovo herceg főudvarmestert, a két főhadsegédét, Paar gróf és Bolfras báró vezérezredeseket és Schiessl báró, a kabinetiroda igazgatójának előterjesztéseit. Mint ebből látható, a hurutos tünetek, amelyek még mindig nem szűntek meg teljesen, nem gátolják a felséget szokott tevékenységében.

— Kitüntetések. A király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül Laki Endre, a 2. népfelkelő gyalogezrednél beosztott 2. honvéd gyalogezredbeli őrnagynak a hadidíszítményes 3. osztályú vaskorona-rendet és Schmidt Gyula, a 2. népfelkelő gyalogezrednél beosztott népfelkelő főhadnagynak a hadiékítményes 3. osztályú katonai érdemkeresztet adományozta.

— Elhunyt püspök. Temesvárról jelentik: Németh József felszentelt püspök és nagyprépost, Temesvár diszpolgára, nyolcvanhat éves korában meghalt. Az elhunyt püspök, akinek Aradon is igen sok tisztelője és barátja volt, Szegeden született és hatvan éve lakik Temesvárott. Temetése valószínűleg esütörtökön lesz.

— Köszönetnyilvánítás. Friedmann Gyuláné urnő 45 kgr. nagymát és Fodor Csibi édesapja születésnapja alkalmából 20 koronát adományozott az izr. népkönyha részére, mely adományokért halás köszönetet mond az izraelita nőegylet elnökének.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Békeakciót kezd a Károlyi-párt?

Budapestről jelentik: A Károlyi Mihály gróf vezetése alatt álló függetlenségi párt ma esti ülésén Batthyány Tivadar gróf elnököt. Felolvasta Tisza István gróf miniszterelnök levelét, amelyben kéri, hogy a párt egy tagot küldjön ki a népelemezési hivatal központi tanácsába. Az elnök javaslatára elhatározták, hogy a párt nem küld ki tagot. Ezután Polónyi Géza bejelentette, hogy a Ház indítványkönyvébe indítványt jegyzett be a székelyeknek állami kártalanításáról. Majd Justh János, Batthyány, Holló Lajos szólaltak fel és felvetették a béke kérdését. Hangoztatták egy erőteljes békeakció szükségét a parlamentben és az egész országban a béke érdekében, mivel az ország egész területe meg van tisztítva az ellenségtől és elérkezett az ideje a békekérdések megtárgyalásának. Ezért az országgyűlést is össze akarják hívni. Batthyány hangoztatja még, hogy az összes lengyeleknek egyesítését fogja követelni a parlamentben.

Szófia. Az Utro arról értesül Bukarestből, hogy Jassyba, sőt az orosz határra helyezték át az összes minisztériumokat, kivéve a hadügyminisztérium egyes hivatalait, amelyek Jassyban maradtak. Bukarestben újabb, szigorú rendszabályokat léptettek életbe a repülők és Zeppelinek támadása esetére. A külföldi, sőt még az orosz lapoknak árusítását is betiltották. Stockholmól jelentik, hogy Bratianu és Stürmer miniszterelnökök között élénk távlevélváltás van. Ferdinand oláh király és a cár között külön küldöncök közvetítik a tárgyalások anyagát. Bratianu Vintila hadügyminiszter, a miniszterelnök fivére, Péterváron keresztül ma Londonba utazott, hogy egy kölcsönt eszközöljön ki az entente hatalmaktól. Japán megígérte, hogy municiót szállít.

— Magyar csapatok a német főhadiszálláson. A német főhadiszállásról jelentik a következőket: A császár az egész napot munkával tölti el. Okiratokat intéz el, meghallgatja miniszterei, vagy azok helyetteseinek előadását, fogadja a birodalom fejedelmi személyiségeit, vagy pedig a szövetséges államok kormányfőit és hadvezéreit. Pont tízenként órákor fogadja Hindenburgot és Ludendorft, akik naponta kötelesek jelentést tenni a harcok eseményekéről. Ha a főhadiszállás helyétől szolgáló helyiségen csapatok vonulnak át, akkor a vonatok megállnak és a csapatok bemennek az elzárt parkba, hogy legfőbb haduruknak bemutatkozzanak. A császár elvonultatja őket maga előtt, lelkesítő beszédet intéz hozzájuk, mint legutóbb is magyar csapatokkal történt. A főhadiszállásnak egy tagja elmondotta, hogy mindnyájan lesoványodtak egy kevéssé, s ennek oka a hadikönyha. Hetenként négyszer tartanak hustalan napot és a császár sem tesz kivételt.

— Hess Rudolf — gyalogsági tábornok. A hadsereg rendeleti közlönye mai számában közli, hogy a király Hess Rudolf altábornoknak, a temesvári katonai parancsnoknak a gyalogsági tábornoki címet és jellegű adományozta. A királyi kegy olyan férfival szemben nyilvánult meg, aki szöles rétegek előtt tiszteletnek örvend. Hess tábornok a legnobilebb gondolkodású, nemeslelkű katonák közé tartozik, aki óriási hatalmát mindig az alárendelték javára használta fel. A háború egész ideje alatt növekvő bizalommal és szimpátiával tekint reá a polgárság is, mert tudja, hogy a hadiest területén nemcsak katonailag ekszakt intézkedésekkel, de a polgári élet megnyilvánulása iránt megértő jóakarattal igyekszik a parancsnok a reá nehezedő súlyos feladatoknak megfelelni.

— Köszönetnyilvánítás. Grósz Józsefné urasszony által egy magat megnevezni nem akaró aradi ur 500 koronát adományozott a lippai Vöröskereszt Egyesület kórházának. Ezért köszönetet mondok: Krenner Zoltán dr.

— Házasság. Elek Sándor, tartalékos tüzérhadnagy, a Magyar Telepítő és Parcellázó bank cégvezető titkára november 12-én, vasárnap kötött házasságot Vörös Magdával. (Mindkét fél külön értesítés helyett.)

— Adomány. Pollák Sándorné Erdőhegyről, karácsonyi ajándékkul adományozott 10 koronát a vak katonák részére, 10 koronát a rokkant katonák részére a polgármesteri hivatalnak.

— Preisz Károlyné férjhez ment. Preiszné férjhez ment. Egyszerű, három szürke szóból álló mondat ez, de benne lélegzik ezekben a szavakban egy mártírságot átélő nőnek minden kálváriája, amelyet most a sors kegyes kedvezése folytán az enyhülés és boldogság békés réve váltott fel. Olyan Preisz Károlyné, aki főhadnagy férjét agyonlőtte, a nagyváradi felmentő ítélet után azonnál a fővárosba utazott vissza és ott élt elvonultan gyermekeivel. Egy párszor a fővárosi lapok hasábjain bukkant elő a neve közvetlenül a tárgyalás után pár hétre. Az újságírók arról számoltak be, hogy Preiszné színésznőnek készül. Ezeket a híreket maga Preiszné utasította vissza a legélesebben, amelyek nem voltak mások mint szenzációra éhes újságíróknak lelkiismeretlen híresztelések. Két hónappal ezelőtt azonban Preiszné életében jelentős fordulat állott be. A regény ott szövődött Szabadkán, amelynek izzó levegője lángra lobbantotta két szívnek egymásután való vágyódását. Preiszné hűséges barátja társaságában Szabadka közelében fekvő Palics fürdőn nyaralt. Itt ismerkedett meg, ebben a hangulatos miliőben, Horváth József főhadnaggyal, egy milliós fiával, aki rövid udvarlás után eljegyezte Preisznét. A szerelmes pár nem sokára felment Budapestre és ott teljesen titokban, a legmeghittebb ismerősek tudtával megesküdtek.

— Halálos ugrás a kocsiról. Tegnap reggel halálal végződő szerencsétlenség történt a gróf Tisza István-uti Hegyaljai villamos állomás közelében. Zászó Sándor aradi gazdálkodó kocsiján egy kisebb társasággal vadászatra indult. A Tisza István-ut elején a kocsit megállították és a benne ülők leszálltak róla, hogy egy ott levő üzletben uzsonnára valót vásároljanak. A kocsin csak Kosztor István tizenhat éves kocsis maradt, aki szintén leakart ugrani a kocsiról, mert az uton nagy forgalom volt és a lovak nagyon nyugtalanodtak. A lovak a következő pillanatban már meg is indultak a gyerekek nagyot kellett ugrani, nehogy a kocsik kerekai alá kerüljen. Sietségekben oly szerencsétlenül ugrott le, hogy súlyosabb belső sérülést kapott. Felugrott meg azért hamar és szaladt a kocsit után. Pár lépést tett csak és hirtelen összeesett. A vadásztársaság és a kocsis közben előkerült és a fiatal kocsist eszméletlen állapotban szállították a kórházba. Mire azonban odaértek Kosztor István már halott volt. Megállapították, hogy sérülése következtében belső vérzést kapott és ez okozta halálát.

— Halálozás. Wolf Ferenc, Arad régi polgára, Farkas Ferenc kollégánk édesatyja vasárnap reggel 78 éves korában meghalt. Ma délután 4 órakor temették a felsőtemető halottas házából.

— Disznótör. A Központi szálló éttermében kedd este házilag készült disznótörös vacsora.

— Karácsonyi zene-albumokra előjegyzést elfogad Herpel könyvkereskedése. 3549

— Arad — Erdélyért. Az oláh betörések által elpusztított erdélyi falvak felépítésére újabb a következő adományok érkeztek Kintzig János főispán hivatalába: Aradmegyei Takarékpénztár 1000 korona, Istvánffy Béla 500 korona, Istvánffy Béláné 500 korona, Hegyi Albert 200 korona, Ring Géza vezérigazgató 200 korona, Kovács Soma és Társa 100 korona, Jirászek Ferenc 50 korona, Schaffer Henrik és neje 50 korona, Kovács Mihály királyi járásbíró 20 koronát.

— Kincsek a szemében. Alig hinné el az ember, hogy mennyi sok százezer korona került ki azokból a hulladékokból, amelyek egy világáros szeméjtében értéktelenül hevernek. Ezekről a szemében heverő kincsekről közöl szenzációsan érdekes, fantasztikus képeket és cikkeket a Képes Újság most megjelent naptára, mely valóságos tárháza a tudományos ismereteknek, az idegizgatóan izgalmas kalandoknak, történeteknek, históriáknak és rengeteg pompás kép díszíti. A naptárt a Képes Újság minden előfizetője — a most belépő új előfizetők is — teljesen ingyen ajándékkul kapják.

— Mindenki keresse fel. Fischer Simon Nagyruházát a Szabadság-terem. Trikók, harisnyák, férfi ingek, kalapok nagy választékban, gyermek-kocsik gyári raktáron. 5628

LEGUJABB.

Erkezett reggel 5 órakor.

Új katonai anyag Németországban. — „Sok történetik a tavaszig.”

Berlin. A birodalmi gyűlés — a mint hírlik — két héten belül összeül. A B. Z. am Mittag arról értesül, hogy törvényjavaslatot nyújtanak be, amely szerint mindazon erőket, amelyek tisztán katonai szempontokból jöhetnek számításba, teljesen ennek a célnak, kell, hogy felszabadítsák és ezeket másokkal kell pótolni, akik a maguk eddigi munkáját a polgári szolgálati kötelezettség alapján fogják teljesíteni.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: Hohenzollern fejedelem, aki jelenleg a Románia ellen küzdő német csapatoknál időzik, a kilencedik hadsereg főparancsnokságán egy lakomán a pohárköszöntőben azt jelentette ki, hogy megjelentetésével kifejezést akar adni a hadsereg és a nép előtt felháborodásának Románia hűségese felett.

Szófia. Az Utro című lap tudósítója beszélgetést közöl Jekow bolgár generalisszimussal:

— Somme-menti angol-francia offenzíva — mondotta Jekow — nem járt sem katonai, sem politikai eredménnyel. A nyugtalanság, amely az entente államok politikájának vezetői között észlelhető, bizonyítja, hogy kezdik már megérteni a valódi helyzetet és belátják tehetetlenségüket abban a tekintetben, hogy a helyzetet a maguk javára megváltoztassák. A keleti fronton meghiusultak mindazok az orosz fáradozások, amelyek döntő siker elérésére irányultak. Mostani fáradozásaik, amelyek részsikerekre irányulnak, a háború végső eredményét nem befolyásolhatják. Világos, hogy az oroszok a tavaszig döntő dologra már nem vállalkozhatnak. Addig azonban sok minden történhetik. Közös érdekeink nevében egyértelműen fogják megmutatni ellenfeleinknek, hogy céltalan ellenünk való küzdelem folytatása.

KURZER BERTALAN

Fogat huz, plombál. Készít egyes fogat ép úgy, mint egész fogsorokat, arany koronákat és arany hidakat.

vég ett bécsi orvosi egyetemet és Budapesten vizsgázott
fontechnikus műterme Weitzer J.-u., Minorita-palota, II. em.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Egy millió koronán felül

egy szőlő termése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Biharvármegye egyik legelősőbban termő vidékének, a híres Ermelléknek ugyancsak rossz esztendeje volt az idén. Rég volt ilyen szomorú szüretjük a szőlősgazdáknak — vagy talán még sohasem. A rendkívüli drága művelési költségek mellett az időjárás sem kedvezett, azonkívül a permetező anyagok hiánya miatt a peronospora már a nyáron leszüretelt. Ilyenformán előfordult olyan eset is, ami jellemző az egész Ermellék termési viszonyaira, hogy például Zichy Tivadar gróf 17 holdnyi szőlő területén 6, mondhatnánk putton szőlő termett. S ez nem egyedül álló eset; általában a gazdákat csaknem a tönk szélére juttatta a hihetetlen silány termés.

Annál jobban fölkereste az istenáldás Tokaj nektáros hegyeit. Ott meg ellenkezőleg, olyan bőséges termés volt, mint emberemlékezet óta sem. Nem egy gazdát dúsagdagdá tett az idei szüret. Mint nekünk írják: például Sátorajauhelyen Görömbei Balázs törv. bíró ezer koronaért vásárolt 1200 négyszögöl szőlőterületet, amelyen 46 gönci hordó bora termett, amit 16,000 koronaért adott el. Cito József főmérnök 24,000 koronaért vásárolt szőlőjében 70,000 korona értékű termés volt. A szerencsés szőlősgazdák közé tartozik Csicséri dr. orvos, akinek 25,000 koronaért vásárolt szőlőjének idei termése 100,000 koronát ér. De a legnagyobb rekordot érte el özv. Láczy-Szabó Lászlóné, sárospataki birtokosné, aki a termést — 1,200.000 koronaért adta el.

— A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy tekintettel az előrehaladott

időszakra Zemun és Belgrád közötti átkelési hajójáratok közül a Zemunból Belgrádba reggel 5 óra 30 perckor és a Belgrádból Zemunba reggel 6 órakor induló átkelési járatok f. évi november hó 12-étől kezdve további intézkedésig elmaradnak.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1916. november 14-én kedden:

A) Berlet.

A) Berlet.

3 a kislány.

Operette 3 felvonásban.

Kezdet 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:

Staubert József.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közzétettéket nem vállalunk felelősséget.)

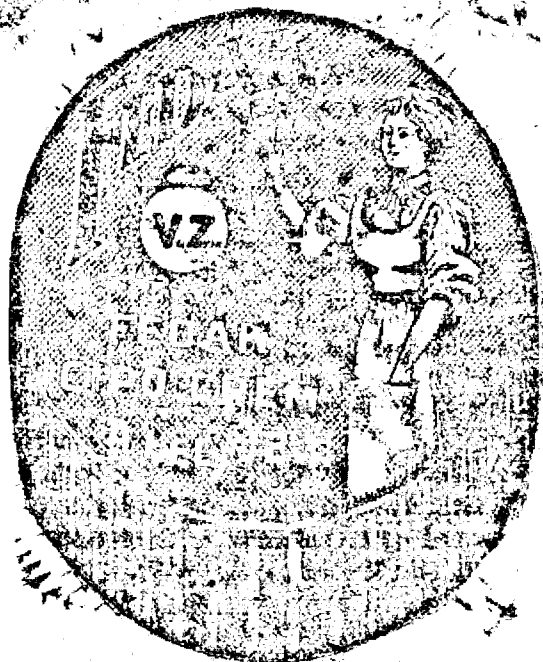
Nyilatkozat.

Az „Aradi Ujság” szombati számának ream vonatkozó cikke valótlanságokat tartalmazott. Eljártam a lapnál és kértem a tényeknek megfelelő helyreigazítását. Ez nem történt meg és ezért tüzetem jó híre megvédése céljából a bíróság oltalmát veszem igénybe.

Özv. Guttman Samuné

a Guttman Samu füzernagykereskedő cég itthon lévő birtagja

5683

SIESEN

az őszi időny beálltával

FEDÁK-CIPÓKRÉM

szükségletét idejekorán bebiztosítja. Dacára a mai nehéz viszonyoknak, sikerült az előállításához szükséges nyersanyagokat nagy áldozatok árán csak egy mennyiségben beszerezni, úgy, hogy az ebből gyártott

FEDÁK-CIPÓKRÉM

Kérjen mindenütt

Oriás FEDÁK-CIPÓKRÉMET

Egy doboz ára 50 fillér.

Nyomtatványok.

osinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában

EÖTVÖS: Karthausi.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik; a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANA GALLIN használatával. A kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A bősze zés néi vigyázni kell az ANA GALLIN szóra. A használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinficálja, utólagos kálciummal. A használati utasítással 80 fillér.

centr. szék. kizárólag. az összesítő és egyedül nagy raktára.

HAJÓS ARPÁD

gyógyszerháza Arad, a 22. sz. Magyarórási szomszéd.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Banna a chinin- és vas nagy győgyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, főmőködő, a gyomorba és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegség részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sóav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen emészethető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

ECETSAV

Garantált 66% vegyileg tiszta, étkezési célokra prima svéd
 árú 800 grammos üvegekben 25 üveg ládanként, próba
 üveg 800 gram-
 mos, mely megfelel 25 liter kellemes ízű asztali ecet
 készítéséhez, küld utánvét mellett. Szállítási határidő 2—3 nap.

Beck Testvérek

Arad, Teleky-utca 20. szám. Saját ház. 507.

TÜZIFAwaggontételekben, ölszámra
 felfűrészelve

Jutányosan kapható

AUFRICT MIKSA

fakereskedésében

Arad, Kossuth-utca sarok

a temető előtt.

Ugyanott forgács olcsón eladó

ÉNEK

és zongoratanítónőt

keresnek katolikus nőnevelő in-
 lézetben, az állás azonnal el-
 foglalható. Feltételek megtud-
 hatók a kiadóhivatalban. 5834

183—1916. végrh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az
 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmé-
 ben ezennel közzé teszi, hogy a
 borosjenői kir. járásbírósnak
 1915. évi 3799. sz. végzése kö-
 vetkeztében Dr. Burdán Tivadar
 ügyvéd által képviselt Victoria
 hit. intézet javára 125 kor. s jár.
 erejéig 1916. évi július hó 6-án
 fogatosított kielégítési végre-
 hajtás útján le- és felül foglalt és
 900 koronára becsült következő
 ingóságok, u. m.: lovak, szekér,
 épület nyilvános árverésen el-
 adatnak.

Ezen árveréshez csatlakoztak
 Draucs és Vidéke önszegélyző egy-
 21 kor., 100 kor., 100 kor.,
 100 kor. tőke és jár. kielégítése
 végett.

Mely árverésnek a borosjenői
 kir. járásbíró 1916. évi Pk. 1838.
 számú végzése folytán 125 ko-
 rona tőkekövetelés és ennek 1914.
 évi október hó 14. napjától járó
 6% kamatai 1/2% váltódíj és ed-
 dig összesen 108 koronában bí-
 róilag már megállapított költsé-
 gek erejéig Doroszlófalván 35. hs.
 alatt leendő megtartására 1916.
 évi november hó 24-ik napjának déli
 előtti 11 órája határidőül kitűz-
 tetik és ahhoz a venni szándékozók
 ezennel oly megjegyzéssel hivatnak
 meg, hogy az érintett ingóságok az
 1881. évi LX. törvények 107. és
 108. §-ai értelmében készpénzfizetés
 mellett, a legtöbbet ígérőnek,
 szükség esetén becsáron alul is el-
 fognak adni.

Amennyiben az előírtvárandó
 ingóságokat mások is le- és felül-
 foglaltatták és azokra kielégítési
 jogot nyertek volna, ezen árverés
 az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értel-
 mében ezek javára is elrendeltetik.
 Kelt Borosjenő, 1916. évi no-
 vember hó 5. napján.

Nagy,

kir. bír. végrehajtó.

81—19.6. végrn. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az
 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmé-
 ben ezennel közzé teszi, hogy a
 borosjenői kir. járásbírósnak
 1915. évi 428. számú végzése kö-
 vetkeztében Dr. Burdán Tivadar
 ügyvéd által képviselt Victoria
 hit. intézet javára 220 korona
 s jár. erejéig 1916. évi július
 hó 22-én fogatosított biztosítási
 végrehajtás útján lefoglalt
 és 1200 koronára becsült kö-
 vetkező ingóságok, u. m.: szarvas-
 marhák nyilvános árverésen el-
 adatnak.

Ezen árveréshez csatlakoztak
 Victoria hit. intézet 440 kor.
 tőke s jár. kielégítése végett.

Mely árverésnek a borosjenői
 kir. járásbíró 1916-ik évi Pk.
 2262/3. számú végzése folytán 220
 kor. tőkekövetelés, ennek 1914.
 évi október hó 10. napjától járó

6% kamatai, 1/2% váltódíj és
 eddig összesen 85 korona 50
 fillérben bíróilag már megállapí-
 tott költségek erejéig, Felméne-
 sen adós lakásán, ahova vevők
 alólirottal a községhezától indul-
 nak leendő megtartására 1916.
 évi november hó 27-ik napja-
 nak d. e. 12 órája határidőül kitű-
 zetik és ahhoz a venni szán-
 dékozók ezennel oly megjeg-
 zéssel hivatnak meg, hogy az
 érintett ingóságok az 1881. évi
 LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmé-
 ben készpénzfizetés mellett a
 legtöbbet ígérőnek, szükség esetén
 becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az előírtvárandó
 ingóságokat mások is le- és felül-
 foglaltatták és azokra kielégítési
 jogot nyertek volna, ezen árverés
 az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értel-
 mében ezek javára is elrendeltetik.
 Kelt Borosjenő, 1916. évi no-
 vember hó 5. napján.

Nagy,

kir. bírósági végrehajtó.

FOG. MÖHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint New York, Berlin és Bécs-
 ben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n.
 e. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.**
 egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet**
 nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem bete-
 geimet, foghúzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás útján.) Aranyhidak, arany-
 koronák, mindenemű kaucsuk fogazatok, szájpádás nélkül és légkamrával.
 Arany, ezüst, amalgám, porcelán és cement tömések (plombák), mérsékelt díj-
 szabás mellett készíttetnek. Belső pártfogását kérve tisztelettel **Möhr**
Jeanetta, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. e. 8—12-ig, d. n. 2—7-ig.
 Vidékiek 24 órán belül kielégíttetnek. 1127

49495—1916.

Aradi m. kir. pénzügyigazgatóságól.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság a Magyarpécska és
 Németszentpéter közötti révén a vámszedési jognak 1917. évi
 január 1-től számítandó három egymásután következő évre
 haszonbérbeadására saját hivatalos helyiségében folyó évi no-
 vember 21-én d. e. 10 órakor első, esetleg november
 27-én d. e. 10 órakor második és szükség esetén novem-
 ber 30-án d. e. 10 órakor harmadik zárt írásbeli árve-
 rést tart.

Évi haszonbér mint kikiáltási ár 5225 korona.

Arad, 1916. november hó 9 én.

5868

M. kir. pénzügyigazgatóság.

5894—1916. kig. szám.

Lippa nagyközség előjárósága.

Arverési hirdetmény.

Alulírott községi előjáróság ezennel közzé teszi, hogy
 Lippa nagyközség tulajdonát képező „Magyar Király” szállodai
 épületét a Lippán 1916. évi december hó 4-ik napján d.
 e. 10 órakor a Lippa községhez tanácsstermében tartandó
 nyilvános szóbeli árverésen 1917. évi január hó 1-én kezdődő
 6-évi időtartamra bérbe fogja adni.

A részletes árverési feltételek a községi főjegyzői irodában
 a hivatalos órák alatt betekinthetők és érdeklődőknek megte-
 kintésre meg is küldetnek.

Az épület vendéglői használatra kiválóan alkalmas, és ezen
 üzlet a jelenlegi katonai beszállásolás következtében jó forgalmu-
 nak ígérkezik.

Lippa, 1916. november hó 4.

5817

Burger,
 főjegyző.Máhr Rezső,
 bíró.

Alvácai mészakőba-
 nyám részére szak-
 képzett, megbízható

bányafelügyelőt keresek.

Klein B. Vilmos, Arad.

Divatterem

áthelyezés.

Brüll Nővérek

női divattermüket

Csiky Gergely-u. 9. sz. alá

helyezték át**Rum—likör**

essentiák és kompozíciók

„RUMAROM”

50 filléres üvegekben,
 2 liter finom Tea-rum
 készítéséhez, kereske-
 dőknek 40% rabat áru-
 ban.

Szemző Armin

áruigynökségénél, Arad.

Interurbán telefon 592. szám

A főter legforgalmasabb helyén
Andrássy-tér 8. számú

házon egy kisebb

üzlethelyiség

azonnalra

kia d o.

Bovebbet az „Aradi Közlöny” kiadó-
 hivatalában, József főherceg-ut 22.

Aradi híresek

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoljuk.

Minden szó hirdetéséért 8 fillér. Vastagabb betűkkel 16 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Hirdetéseket délután 1/2 óráig vesszünk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetési szöveget, amelyik tartalmában fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Házasság.

Te jessen gyedülálló

Intelligens, szolid 55 éves özvegy nő, jó háziasszony, 12000 korona vagyonnal, ismerettség hiányában házasság céljából ezúton keresi hozzáillő, intelligens, egyedülálló urlembert ismeretségi, ki szintén kellemes otthonra vágyik. Csakis komoly ajánlatok vétetnek figyelembe, amelyek „Szolid asszony” jellegre a kiadóhivatala keretnek. 5807

Levelezés.

„Aida”-nak

levele van Vercy át azonnal hday. 5886

„Baba I.”

Igen!! 5880

Kedves Ly . . . ur,

kérem jöjjön ma délből, vagy küldjön emberrel levelet. Az utóbbit nem olvastam türelmesen. Majd szóval többet. Szolid. 5874

Alkalmazást nyer.

Algyógy

község részére egy szachter keresztet. Ajánlatok Salamon Elina, Algyógy sürgősen keretnek. 5871

Gardasszonyok

pusztára egyedül álló nő felvétetik. ki a főzet és baromfi nevelést önállóan vállalja. Arad, Szabadság-tér 17., II. em. 5872

Alkalmazást keres.

Fiatall német garda,

ki négy nyelvet beszél, uradalomba felhelyelő, vagy gazdál állást keres. Címeket a kiadóhivatalba kér. 5862

Tisztességes,

egészséges asszony 5 hetes gyermekével szoptat a dadának ajánlkozik. Sina-utca I. szám. 5875

Házvezetőnek

vagy jobb háza szakácsnőnek ajánlkozik. Vidékre is. Cím a kiadóban. 5873

Fűszer ártatko

elárultatott állást keres, esetleg pénztárnoknői minőségben. Cím a kiadóban. 5876

14 éves leány

gyermeknek mellé ajánlkozik. Farkas Etel, Purgly Lajosné-u. 59. 5884

Lakást keres.

Egyszobos

csinos különbeárató butorozott lakást keresek f. hó 15-ére. Füvészsza használat. Lehetőleg a város központjában. Címeket a kiadóhivatalba kerék. 5865

Kiadó lakás.

2 szobás, előszobával, kúttal

irodahelyiség kúttal. Deák Ferenc-utca 42., I. em. 5885

Kiadó

Petőfi-utca 8. Erősebet-körül részen I. emelet ajtó 8. két, eg. masanyiló külön bejárattal bu orozott utcai szoba. 5881

Kétfőre lelvő

másodemeleti nagy utcai lakás atonnalra kiadó. Bővebbet Andrassy-tér 8. szám alatt, a házmeztérnél.

Ingatlan.

Lahner György-utca 2. szám

ház eladó. Bővebbet Purgly Lajosné-utca 199. 5864

Föld- és szőlőház

szabad kézhől eladó. Borona-u 34. 5870

Magánház

négyszobás modern házsal. Istállóval, esetleg teljes berendezéssel, eladó. Tel. fon 1157. 5882

Varjassy Lajos-utca 113. sz.

beltelkes ház eladó. Ertekezhetni lehet Paulháber Józsefnél, Elek. 5846

Gyógyászat.

Hehs Vasas chininapra.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő idegbajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Paratlan vérképző és vérjavító biztos óvszer máriku fertőzések és minden infektiból eredő meg-betegedés ellen ugy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 8 kor. Hehs Gyógyszertár, Földes Gyógyszertár. 12

Vétel és eladás.

Írógép

látható írással, eladó. Török Ignác-utca 1/a. szám. 5878

Új férfi tollkabát,

tiszti köpeny, vattacukor és egyéb holmik, ugyint a gyotoll, stb. eladók Erzsébet királyné-körút 18., I. em. 5878

Fenyő, dísz- és gyümölcsfa-

csemeték, igen sokféle fajban, továbbá alica, valamint 1-2 éves gyökerek, teleptesz, illetve pótlásra rendkívül alkalmas „riparia” (amerikai) szőlővessző. Bővebb felvilágosítást nyújt Ortutay Lajos Deák Ferenc-utca 29. 5849

Tisztán kezelt libasírt

előjegyzéseket elfogad Rothstein Mór, Szabadság-tér. 5853

Vesszők

a legmagasabb árban uraktól levett férfi ruhát, mindenféle egyenruhát valamint használt butort. Vidékre is megyek. Bleier Ignác, Boczkó-utca 1. 229

Tábori dobozok,

levelező-lapok, levelek és papíráruk nagyban és kicsinyben utányos áron kaphatók Pichler Sándor papírkereskedésében és könyvnyomdájában Arad, Szabadság tér 1. Telefon 308. 601

Új enterbitteli

Butorok a legjobb kivitelben kaphatók, hitelre egyéneknek kölcön, és részletfizetésre szállítok Garai Károly bet. cég tutorizálásában Aradon, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 913

Különte.

Találatott

vasárnap délután a színház bejáratánál egy kis pénzárca. Találdonos a kiadóhivatalban átveheti. 5869

Pis. inó keresztetük köcsön.

havi fizetésért, esetleg festés-, rajz-, vagy énekkutatásért cserébe. Ajánlatok „Művészet” jellegre a kiadóba keretnek. 5867

Írógép

új és használt, üzemkellékek, szakszertű javítások, írásmunkák és sokszorosítások, gépirás tanítás Bodnár József írógép-szaküzletében Szacs-utca 8. Telefon 11-41. szám. 4701

A drága vanilliat

teljesen pótolja a pompás zamatu Vanillion, egy zacskó ára 10 fillér. Cukrázoknak, vendégszolgáknak nélkülözhetetlen. Földes Gyógyszertár, Hehs Gyógyszertár. 12

As angol

fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-lele fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment. Ára 2 korona. Földes Gyógyszertár, Hehs Gyógyszertár. 12

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén regiségeket vesz és elad 606

Losonczi Lajos

órák és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.

Telefon 964.

8551—1916 pm.

Hirdelem ny.

A tengeriért követelhető legmagasabb ár a magyar szent korona országainak egész területén métermázsánként (100 kgm.) tiszta súlyra a következőkben állapították meg:

A közönséges lófogó és kevert tengerire nézve 1916. szeptember-október csöves: 26 K, morzsolt: 34 50 K, november csöves: 26 90 K, morzsolt: 35 K, december csöves: 27 80 K, morzsolt: 35 50 K. 1917. annár csöves: 28 70 K, morzsolt: 36 K, február csöves: 29 60 K, morzsolt: 36 50 K, március csö-

A szárazéri belvízlevezető társulat elnökétől.

817—1916.

Meghívó.

Van szerencsém a szárazéri belvízlevezető társulat tisztelt érdekltségi tagjait a folyó évi november hó 30-án d. e. 11/2 órakor Aradon, a városháza I. em. tanácstermében tartandó

rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívom.

Tárgysorozat:

1. A választmány előterjesztése az alapszabályok értelmében szavazati jogosultsággal bíró érdekltségi tagok s az azok által yakorolható szavazatok mennyiségének megállapítása iránt.
2. A választmányban üresedésben levő két tagsági helynek választás utjáni betöltése.
3. Társulati ügyekre vonatkozó évi jelentés.
4. Földmívelésügyi m. kir. miniszteriumnak 58014—915. V. A. számú határozata a b. sámsoni-tótkomlósi csatorna tervek jóváhagyása tárgyában.
5. Ugyanannak 113478—915. V. A. sz. alatt kelt leirata a társulati évi költségvetésnek egész terjedelmében, nemkülönben a társulati évi zárszámadás eredményének a költségvetési tételekkel való összehasonlításra alkalmas alakban a társulati közgyűlési jegyzőkönyvekben leendő felvétele, illetve feltüntetése iránt.
6. Ugyanannak 30519—916. V. A. sz. alatt kelt véghatározata Arad város határának Barbus-dűlőjében levő fahid helyreállítás ügyében.
7. Ugyanannak 33667—916. V. A. sz. alatt kelt leirata vízlevezető csatornák létesítése tárgyában, mivel kapcsolatban választmány bemutatja a battonyai főcsatorna meghosszabbításának tervét.
8. Választmány jóváhagyás végett bemutatja a battonyai-sziondai határszéli csatorna sürgős kiadására tárgyában hozott 2—1916. sz. határozatát.
9. Választvány a gr. Zselénski-perben keletkezett I., II., III. bírói ítéletet bemutatja.
10. Társulati 1917. évi költségelirányzat megállapítása.
11. Számvizsgáló-bizottság jelentése a társulati 1916. évi pénztári számadás megvizsgálása tárgyában.
12. Nikolits Döme közgyűlési tag indítványa s illetve társulati alkalmazottak kérvénye drágasági pótlók megadása tárgyában.
13. Neténi indítványok és javaslatok.

Arad, 1916. évi november hó 12-én.

Dr. Jegesi Károly, s. k.

társulati elnök.

5877